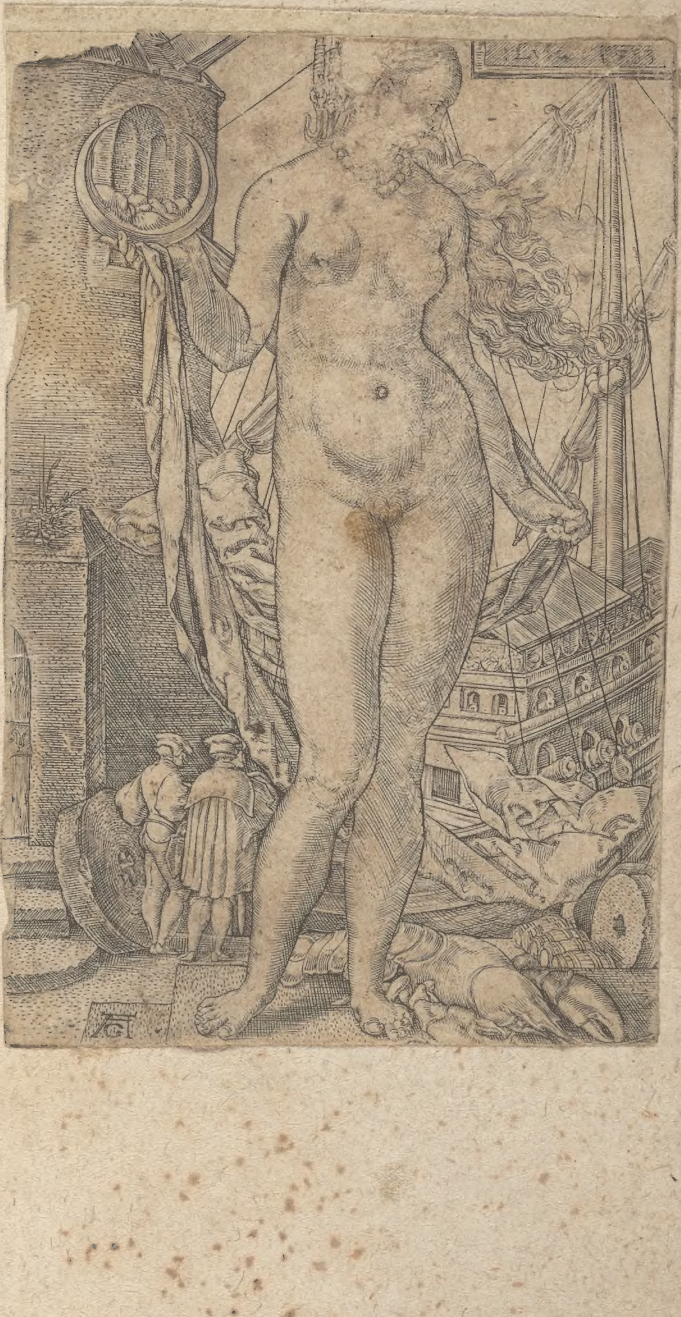

D. AND.

ALCIATI EMBLEMATA DENVO AB ipso Autore recognita, ac quæ desiderabantur, imaginibus locupletata.

Accesserunt noua aliquot ab Autore Emblemata suis quoq; eiconibus insignita.

LVGDVNI,
APVD
GVLIELMVM
ROVILL.

M. D. LXVI.

questo libro fù pagato pue Li: re

AD LECTOREM.

EMBLEMATA illa pulcherrima Andreæ Alciati, Patricij Mediolanensis, Iurisconsultorum eloquentissimi, & eloquentium iurisconsultissimi, quæ vir ille nunquã ab literis feriatus, dũ à seuerioribus legum studiis respirat, & humanæ literaturæ Musis amœniori bus recreatur, ludendo effudit ἀφοριστικῶς, καὶ ἀνακόλουθως, prout varium, vel sensibus externis, vel commẽtationibus internis, sese offerebat argumentum. Ea nos sub generalibus præcipuarũ rerũ capitibus in locos cõmunes, tanquam in certas classes digesseramus: à summis, ad ima progrediẽtes. Non eo sanè consilio, vt Autore ipso in œconomia sui operis, aut diligẽtiores, aut concinniores videri studeremus: sed vt illius lusus, in cõmunes vsus adduceremus, eius operis duplici habita ratione, voluptatis nimirum, & vtilitatis. Priore quidẽ, vt speciosior quædã operis forma extaret oculis legentiũ, singula suo quoq; collocata loco considerantiũ. Composita nanq; sparsis, & ordinata confusis, fere solẽt apparere pulchriora. Altera autẽ, vt facilior, & prõptior esset quærẽtibus inuẽtio. Etenim expeditius

est, diuersi res generis in suum quasque ordinem & locum dispositas: quàm in turbam, temere congestas inuestigare, si quando ijs opus habemus vtendi. Porrò vsus Emblematum, præter gratiam, ac voluptatem ex iucunda nouitate, quæ tædium leuat, breuem sententiæ argutiam, quæ animum pungit, numerosam versuum suauitatem, quæ aures mulcet, τῶν εἰκόνων picturam non inanem, quæ oculos pascit. Etiam ille (inquam) vsus est, vt quoties rebus vacuis complementum, nudis ornamentum, mutis sermonem, alogis rationem tribuere, aut certè affingere velit quispiam, is ex Emblematum libello, tanquam ex promptuario instructissimo habeat, quod domesticis parietibus, vitreis fenestris, aulæis, peristromatis, tabulis, vasis, signis, anulis sigillaribus, vestimentis, mensæ, fulcro, armis, gladio, supellectili denique omni, nusquam non inscribere, & impingere possit: ad hoc scilicet, vt vsquequaque loquax, & aspectu iucunda sit rerum ad vsum communem spectantium facies. Quare & ipse Alciatus, sua hæc epigrammata appellatione conuenientissima inscribi voluit Emblemata. Sunt enim Emblemata vermiculata opera ex tessellis insititiis apta & composita, interprete Budæo, quod & ipsa vocabuli Græci origo ostendit. Verùm quum hæc omnia superiore editione præsti-

tissemus, ecce aliquot noua Emblemata ad nos mittuntur, ab Autore ipso superioribus addita. Hæc in suum & proprium quæque ordinem veluti superiora redegimus: quibus etiam, & aliis nonnullis prioribus, in quibus imagines desiderabantur, figuras appinximus, quoad fieri potuit, aptissimas. Superiora etiam Emblemata partim immutauit Autor ipse, partim emendatiora, & melius conformata reddidit. Quæ omnia postrema hac nostra editione in opus vnum, quod quantò locupletius, tantò sit perfectius, exhibemus. Quisquis igitur & sententiæ breuis acumine, & festiua imagine res suas decorare volet: ex hoc libello abunde habiturus est, vnde sibi desumat quod ad rem quamlibet accommodari posse videatur, idque promptissimè, & facilimè, adaptato nimirum suo commento ad summa rerum genera, & singulas generum formas suo quásque ordine dispositas, iuxta rerum naturalem seriem, & vsum communem. Quarum etiam index tabula subiecta est operi vniuerso, à multis, & magnis, quibus vitiatum erat, mendis expurgato, & planè restituto κατὰ τὸ αὐτόγραφον.

CLARISSI. VIRI ANDR. ALCIATI IN LIBRVM PRIMVM EMBLEmatum præfatio, ad Chonradum Peutingerum Augustanum.

Dum pueros inglans, iuuenes dum tessera fallit,
Detinet & segnes chartula picta viros:
Hæc nos festiuis Emblemata cudimus horis,
Artificum illustri signáque facta manu:
Vestibus vt torulos, petasis vt figere parmas,
Et valeat tacitis scribere quisque notis.
At tibi supremus preciosa nomismata Cæsar,
Et veterum eximias donet habere manus.
Ipse dabo vati chartacea munera vates,
Quæ (Chonrade) mei pignus amoris habe.

EMBLEM. DEDIC.

Ad Illustris. Maximil. ducem Mediol. super insigni ducatus Mediol.

Exiliens infans sinuosi è faucibus anguis,
Est gentilitiis nobile stemma tuis.
Talia Pellæum gessisse nomismata regem,
Vidimus, hisque suum concelebrasse genus.
Dum se Ammone satũ, matrẽ anguis imagine
Diuini & sobolẽ seminis esse docet. (lusam,
Ore exit, tradunt sic quosdam enitier angues,
An quia sic Pallas de capite orta Iouis?

Mediolanum.

Bituricis veruex, Heduis dat Sucula ſignum:
His populis patriæ debita origo mea eſt,
Quam Mediolanam ſacram dixêre puellæ
Terram: nam vetus hoc Gallica lingua ſonat.
Culta Minerua fuit, nunc eſt, vbi numine Tecla
Mutato matris virginis ante domum.
Laniger huic ſignum ſus eſt, animálque biforme,
Acribus hinc ſetis, lanitio inde leui.

Nunquàm procrastinandum.

ALCIATÆ gentis insignia sustinet Alce,
Vnguibus & μηδὲν fert ἀναβαλλόμενος.
Constat Alexandrum sic respondisse roganti,
Quî tot obiuisset tempore gesta breui?
Nunquam (inquit) differre volens, quod & indicat Alce
Fortior hæc dubitet, ocyor ánne siet.

DEVS, SIVE RELIGIO.

In Deo lætandum.

Aspice vt egregius puerum Iouis alite pictor
Fecerit Iliacum summa per astra vehi.
Quis ne Iouem tactum puerili credat amore?
Dic, hæc Mæonius finxerit vnde senex?
Consilium, mens atque Dei cui gaudia præstãt:
Creditur is summo raptus adesse Ioui.

Sapientia humana, ſtultitia eſt apud Deum.

Quid dicã? quonã hoc cõpellem nomine monſtrũ
Biforme: quod non eſt homo, nec eſt draco?
Sed ſine vir pedibus, ſummis ſine partibus anguis
Vir anguipes dici, & homiceps anguis poteſt.
Anguẽ pedit homo, hominẽ eructauit & anguis,
Nec finis hominis eſt, initium nec eſt feræ.
Sic olim Cecrops doctis regnauit Athenis,
Sic & gigantes terra mater protulit.
Hæc vafrum eſt species, ſed religione carentem,
Terrena tantum quique curet, indicat.

Ficta religio.

Regali reſidens meretrix pulcherrima ſella,
Purpureo inſignem geſtat honore peplum.
Omnibus & latices pleno è cratere propinat,
At circum cubitans ebria turba iacet.
Sic Babylona notant: quæ gentes illice forma,
Et ficta ſtolidas religione capit.

Non tibi, ſed religioni.

Iſidis effigiem tardus geſtabat aſellus,
Pando verenda dorſo habens myſteria.
Obuius ergo Deam quiſquis reuerenter adorat,
Piáſque genibus concipit flexis preces.
Aſt aſinus tantum præſtari credit honorem
Sibi, & intumeſcit admodùm ſuperbiens:
Donec eum flagris compeſcens dixit agaſo,
Non es Deus tu (aſelle) ſed deum vehis.

Quà Dij vocant eundum.

In triuio mons est lapidum: supereminet illi
Trunca Dei effigies, pectore facta tenus,
Mercurij est igitur tumulus. Suspende viator
Serta Deo: rectum qui tibi monstrat iter.
Omnes in triuio sumus, atque hoc tramite vitæ
Fallimur, ostendat ni Deus ipse viam.

In omni actu sequenda est natura Dux optima, quæ Dei est ordinatio & vocatio.

VIRTVTES.

FIDES.

Fidei ſymbolum.

Stet depictus Honos Tyrio velatus amictu,
Eiuſque iungat nuda dextram Veritas.
Sitq́ue Amor in medio caſtus: cui tempora circum
Roſa it, Diones pulchrior Cupidine.
Constituunt hæc ſigna fidem, reuerentia honoris
Quam fouet, alit Amor, parturitq́ue Veritas.

Fœdera.

Hãc citharam, à lẽbi quæ forma halieutica fertur,
Vendicat & propriam Muſa Latina ſibi,
Accipe Dux: placeat noſtrũ hoc tibi tẽpore munus
Quo noua cum ſociis fœdera inire paras.
Difficile eſt, niſi docto homini, tot tendere chordas
Vnáque ſi fuerit non bene tenta fides,
Ruptáve (quod facile eſt) perit omnis gratia cõchæ,
Illéque præcellens cantus, ineptus erit.
Sic Itali coëunt proceres in fœdera, concors
Nil eſt quod timeas, ſi tibi conſtet amor.
At ſi aliquis deſciſcat (vti plerunque videmus)
In nihilum illa omnis ſoluitur harmonia.

Silentium.

Cùm tacet haud quicquā differt ſapiētibus amens.
Stultitiæ eſt index linguaq́ʒ, vóxque ſuæ.
Ergo premat labias: digitóque ſilentia ſignet:
Et ſeſe Pharium vertat in Harpocratem.

Prudentiam hominis, aut ſtultitiam, ſermo arguit.

Non vulganda consilia.

Limine quod cæco, obscura & caligine monstrum
Gnosiacis clausit Dædalus in latebris:
Depictum Romana Phalanx in prælia gestat,
Semiuiróque nitent signa superba boue,
Nósque monent, debere ducum secreta latere
Consilia: autori cognita techna nocet.

Consilia in rebus maximè bellicis sunt occultanda.

Nec quæstioni quidem cedendum.

Cecropia effictam quam cernis in arce Leænam,
Harmodij (an nescis hospes?) amica fuit.
Sic animum placuit monstrare viraginis acrem
More feræ, nomen vel quia tale tulit.
Quòd fidibus contorta, suo non prodidit vllum
Indicio, elinguem reddidit Iphicrates.

Meretricis exemplo amatoribus etiam per tormenta fide, constantiæ plusquam virilis ostenditur imago.

Conſilio, & virtute Chimæram ſuperâri,
id eſt, fortiores & deceptores.

Bellerophon (vt fortis eques) ſuperare Chimæram
Et Lyciæ potuit ſternere monſtra ſoli.
Sic tu Pegaſeis vectus petis æthera pennis:
Conſilioque animi monſtra ſuperba domas.

Bellerophontis fabula, qui Chimærã inacceſſum montem ſuperauit: docet dextima conſilia viribus præſtare in iis conficiendis, quæ difficillima videntur.

Vigilia, & cuſtodia.

Inſtantis quòd ſigna canens det gallus Eoi,
Et reuocet famulas ad noua penſa manus:
Turribus in ſacris effingitur, area mentem
Ad ſuperos peluis quòd reuocet vigilem,
Eſt leo, ſed cuſtos oculis quia dormit apertis:
Templorum idcirco ponitur ante fores.

Duobus iſtis Animalium Agalmatis ad templa ſtatutis, admonetur Eccleſiaſticus Paſtor, gregem ſibi commiſſum vigilantiſsimè cuſtodire.

Νῆφε καὶ μέμνασ' ἀπιστεῖν, ἄρθρα ταῦτα τῶν φρενῶν

Sobriè viuendum: & non temerè credendum

Ne credas, ne (Epicharmus ait) non ſobrius eſto
Hi nerui, humanæ membráque mentis erunt:
Ecce oculata manus credens id quod videt. Ecce
Pulegium, antiquæ ſobrietatis olus,
Quo turbam oſtenſo ſedauerit Heraclitus,
Mulſerit & tumida ſeditione grauem.

Ebrietatis temulentia, & credulitatis temeritas, à ſapiente abſint. Oculus in vola manus, Certitudo eſt rerum ſenſu perceptarum. Pulegium vero ſiti, & vinolentiæ contrarium.

Πῦ παρέβην? Τί δ' ἔρεξα? Τί μοι δέον, οὐκ ἐτελέσθαι?

Quid excesſi?quid admiſi?quid omiſi?

Italicæ Samius ſectæ celeberrimus autor
Ipſe ſuum clauſit carmine dogma breui,
Quò præter greſſus?quid agis?quid omittis agendum?
Hanc rationem vrgens reddere quenq; ſibi.
Quod didiciſſe gruum volitantũ ex agmine fertur:
Arreptum geſtant quæ pedibus lapidem,
Ne ceſſent, neu tranſuerſas malæ flamina raptent.
Qua ratione hominum vita regenda fuit.

Prudentes, Problema.

Iane bifrons, qui iam tranſacta, futuráque calles,
Quique retro ſannas (ſicut & antè) vides,
Tot te cur oculis, tot fingunt vultibus? an quòd
Circunſpectum hominem forma fuiſſe docet?

Sapientia ſedem habet in capite. Proinde biceps Ianus ſapientem ſignat: cui eſt præteritorum memoria, & futurorum prouidentia.

Prudens, magis quàm loquax.

Noctua Cecropiis insignia præstat Athenis,
Inter aues sani Noctua consilij.
Armiferæ meritò obsequijs sacrata Mineruæ est,
Garrula quo cornix cesserat antè loco.

Noctua tacitæ prudentiæ nota erat Athenis, sapientiæ studio nobilibus. Nam vt noctua parum admodum vocalis est, at in tenebris oculatissima. Sic & prudens verborum vir est paucorum, & in obscuris perspicax.

Maturandum.

Maturare iubent properè, & cunctarier omnes.
Ne nimium præceps, neu mora longa nimis.
Hoc tibi declaret connexum echeneide telum,
Hæc tarda est, volitant spicula missa manu.

In omni actu necessaria est maturitas, virtus inter nimiam celeritatem, ac tarditatem media, quæ Echeneide, concha naues remorante, & volucri iaculo figurantur.

In deprehensum.

Iamdudum quacunque fugis te persequor: at nunc,
Cassibus in nostris denique captus ades.
Amplius haud poteris vires eludere nostras.
Ficulno anguillam strinximus in folio.

Elabens fallacis fides, vi astringenda est: quemadmodum ficulni folij asperitate, lubrica anguilla retinetur.

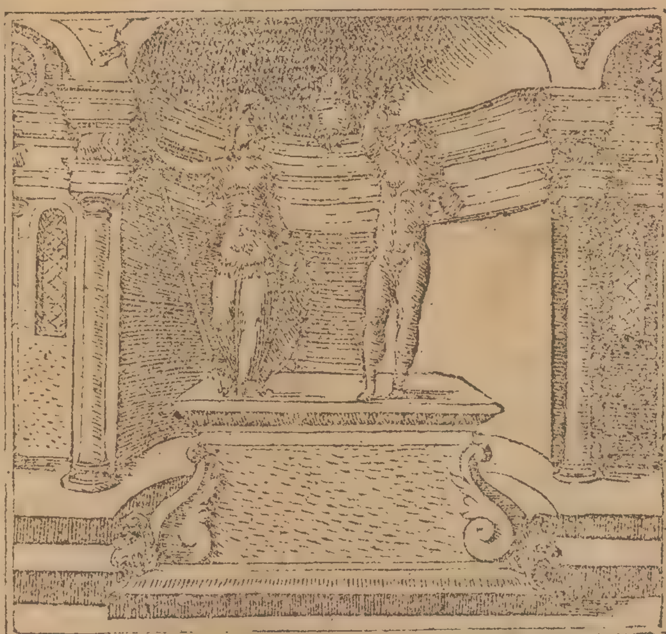
Custodiendas virgines.

Vera hæc effigies innuptæ est Palladis: eius
Hic Draco, qui dominæ constitit ante pedes.
Cur diuæ comes hoc animal? custodia rerum
Huic data: sic lucos, sacráque templa colit.
Innuptas opus est cura asseruare puellas
Peruigili. laqueos vndique tendit amor.

Pallas virgo, puellas virgines, Draco vigil earum custodiam significat.

Vino prudentiam augeri.

Hæc Bacchus pater, & Pallas communiter ambo
Templa tenent, ſoboles vtraque vera Iouis:
Hæc caput, ille femur ſoluit: huic vſus oliui
Debitus: inuenit primus at ille merum.
Iunguntur merito quod ſi qui abſtemius odit
Vina: Deæ nullum ſentiet auxilium.

Minerua doctorum ingeniorum præſes, Bacchus vini, vtriuſque largitor Deus. Bonum autem vinum acuit ingenium, ſi moderatè ſumatur.

Prudentes vino abstinent.

Quid me vexatis rami? sum Palladis arbor:
Auferte hinc botros. virgo fugit Bromium.

Sapientes, præsertim fœminæ, à vino temperent.

In ſtatuam Bacchi.

DIALOGISMVS.

Bacche pater: quis te mortali lumine nouit?
Et docta effinxit quis tua membra manu?
Praxiteles, qui me rapientem Gnoſica vidit,
Atque illo pinxit tempore qualis eram.
Cur iuuenis, teneráque etiam lanugine vernat
Barba, queas Pylium cùm ſuperare ſenem?

Muneribus quandoque meis ſi parcere diſces
Iunior, & forti pectore ſemper eris.
Tympana non manibus, capiti non cornua deſunt.
Quos (niſi dementeis) talia ſigna decent?
Hoc doceo, noſtro quod abuſus munere ſumit
Cornua: & inſanus mollia ſiſtra quatit.
Quid vult ille color membris pene igneus? (omen
Abſit) an humanis vreris ipſe focis?
Cùm Semeles de ventre parens me fulmine traxit
Ignivomo: infectum puluere merſit aquis.
Hinc ſapit hic, liquidis qui nos bene diluit vndis:
Qui non ardenti torret ab igne iecur.
Sed nunc me doceas quî vis miſcerier? & qua
Te ſanus tutum prendere lege queat?
Quadrantẽ addat aquæ, calicem ſumpſiſſe falerni
Qui cupit. hoc ſumi pocula more iuuat.
Stes intra heminas: nam qui procedere tendit
Vltrà: alacer, ſed mox ebrius inde furit.
Res dura hæc nimium. ſunt pendula guttura, dulce
Tu ſluis. Heu facilè commoda nulla cadunt.

Temulentia ſenium accelerat, ſenſus hebetat, inteſtina adurit. quare vino exigua menſura parcendum, & idem aqua diluendum.

Gramen.

Gramineam Fabio patres tribuere corollam,
Fregerat ut Pœnos Hannibalemque mora.
Occulit inflexo nidum sibi gramine alauda,
Vulgò aiunt, pullos sic fouet illa suos.
Saturno Martique sacrum, quo Glaucus adesô
Polybides, factus creditur esse Deus.
His meritò arguitur nodis tutela, salúsque
Herbáque tot vires hæc digitalis habet.

Nec verbo, nec facto quenquam lædendum.

Assequitur, Nemesisq; virûm vestigia seruat,
Continet & cubitum, duráque fræna manu.
Ne malè quid facias: néve improba verba loquari
Et iubet in cunctis rebus adesse modum.

Nemesis Dea est malè actorum, aut improbè dictorum vindex, cuius formido manum à maleficio, linguam à maledicto cohibet.

Tandem, tandem iustitia obtinet.

Æacidæ Hectoreo perfusum sanguine scutum,
Quod Græcorum Ithaco concio iniqua dedit:
Iustior arripuit Neptunus in æquora iactum
Naufragio, ut dominum posset adire suum.
Littoreo Aiacis tumulo nanque intulit unda,
Quæ boat, & tali voce sepulchra ferit.
Vicisti Thelamoniade, tu dignior armis.
Affectus fas est cedere iustitiæ.

Etiam ferociſsimos domari.

Romanum poſtquam eloquiũ, Cicerone perempto,
Perdiderat patriæ peſtis acerba ſuæ:
Inſcendit currus victor, iunxitque leones,
Compulit & durum colla ſubire iugum,
Magnanimos ceſſiſſe ſuis Antonius armis,
Ambage hac cupiens ſignificare daces.

Nulla tanta eſt feritas, quæ non aut arte cicurari, aut vi domari poſsit, tam in belluis, quàm in hominibus.

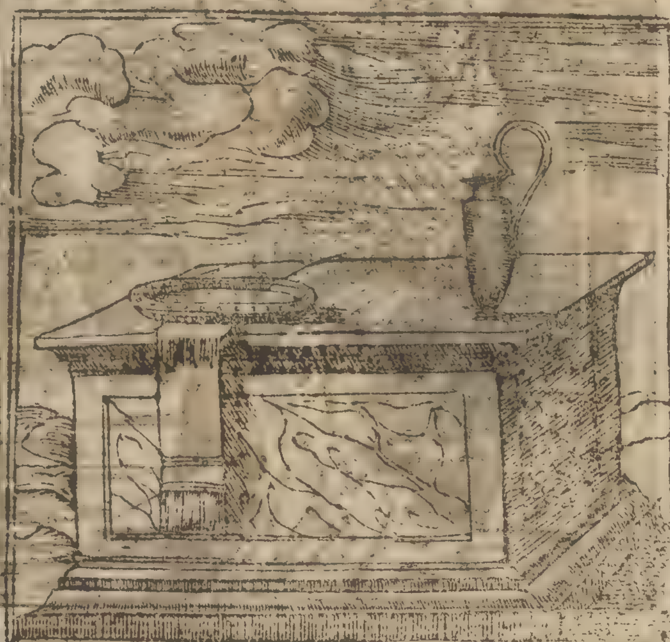
Gratiam referendam.

Aërio insignis pietate Ciconia nido,
Inuestes pullos pignora grata fouet.
Taliáque expectat sibi munera mutua reddi,
Auxilio hoc quoties mater egebit anus.
Nec pia spem soboles fallit, sed fessa parentum
Corpora fert humeris, præstat & ore cibos.

Volucrum exemplo docentur homines, ἀντιπελαργεῖν quod est acceptam à parētibus educationem iisdem referre senio defectis.

Abstinentia.

Marmoreæ in tumulis una stat parte columnæ
Vrceus, ex alia cernere malluuium est.
Ius hæc forma monet dictum sine sordibus esse,
Defunctum puras atque habuisse manus.

Iudex iustus à muneribus capiendis abstinet.

Bonis à diuitibus, nihil timendum.

Iunctus contiguo Marius mihi pariete, nec non
Subbardus, nostri nomina nota fori,
Ædificant bene nummati, satagúntque vel vltrò
Obstruere heu nostris vndique luminibus.
Me miserũ, geminæ quem tanquã Phinea raptãt
Harpyiæ, vt proprijs sedibus eijciant.
Integritas nostra, atque animus quæsitor honesti,
His nisi sint Zetes, his nisi sint Calais.

Signa fortium.

DIALOGISMVS.

Quæ te cauſa mouet volucris Saturnia, magni
Vt tumulo inſideas ardua Ariſtomenis?
Hoc moneo: quantum inter aues ego robore praſto,
Tantùm Semideos inter Ariſtomenes.
Inſideant timidæ timidorum buſta columbæ,
Nos aquilæ intrepidis ſigna benigna damus.

Confictum eſt hoc Emblema in gratiam Caroli Imper. qui Aquilam in ſcuto geſtat, ipſum comparans fortiſsimo & inuicto Duci Ariſtomeni Meſſenio.

Ἀνέχου καὶ ἀπέχου.

Et toleranda homini triſtis fortuna ferendo eſt,
Et nimiùm felix ſæpe timenda fuit.
Suſtine (Epictetus dicebat) & abſtine oportet
Multa pati, illicitis ábſque tenére manus.
Sic ducis imperium vinctus fert poplite taurus
In dextro: ſic ſe continet à grauidis.

Taurus validus, & ad Venerē potens, homini tamen longè infirmiori ſubſeruiēs, & à boue grauida abſtinēs, Patientiæ & continentiæ præbet exemplum.

In adulari nescientem.

Scire cupis dominos toties cur Thessalis ora
Mutet, & ut varios quærat habere duces?
Nescit adulari, cuiquámve obtrudere palpum,
Regia quem morem principis omnis habet.
Sed veluti ingenuus sonipes, dorso excutit omnem,
Qui moderari ipsum nesciat Hippocomon.
Nec sævire tamen domino fas, ultio sola est,
Dura ferum ut iubeat ferre lupata magis.

Popularis rebellio ob iniquiorem Magistratus administrationem comitatur.

Obdurandum aduersus vrgentia.

Nititur in pondus palma, & consurgit in arcum,
Quò magis & premitur, hoc mage tollit onus:
Fert & odorata bellaria dulcia glandes,
Queîs mensas inter primus habetur honos.
I puer, & reptans ramis has collige: mentis
Qui constantis erit, præmia digna feret.

quibuscunque aduersis obueniẽtibus, bene cœpta non sunt omittenda, quin constanter peragẽda, ad felicis euentus finem.

Omnia mea mecum porto.

Hunnus inops Scythicique miserrimus accola põti
Vstus perpetuo liuida membra gelu.
Qui Cereris non nouit opes, nec dona Lyæi,
Et pretiosa tamen stragula semper habet:
Nam murinæ illum perstringunt vndique pelles,
Lumina sola patent, cætera opertus agit.
Sic furẽ haud metuit, sic ventos tẽnit & himbres,
Tutus apudque viros, tutus apudque deos.

Concordiæ ſymbolum.

Cornicum mira inter ſe concordia vitæ eſt,
Mutua ſtátque illis intemerata fides.
Hinc volucres hæc ſceptra gerunt: quòd ſcilicet oẽs
Conſenſu populi ſtántque, cadúntque duces:
Quem ſi de medio tollas, diſcordia præceps
Aduolat, & ſecum regia fata trahit.

Hoc illud eſt quod Salluſtianus Micipſa dixit, Concordia res paruæ creſcunt, diſcordia magnæ dilabuntur.

Concordia.

In bellum ciuile duces cùm Roma pararet,
Viribus & caderet, Martia terra ſuis:
Mos fuit in partes turmis coëuntibus eaſdem,
Coniunctas dextras mutua dona dari.
Fœderis hæc ſpecies: id habet Concordia ſignum:
Vt quos iungit amor, iungat & ipſa manus.

Ciuilis fidei commune ſignum eſt Dextram iungere dextræ.

Concordia inſuperabilis.

Ter geminos inter fuerat concordia fratres,
Tanta ſimul pietas mutua, & vnus amor:
Inuicti humanis vt viribus ampla tenerent
Regna, vno dicti nomine Geryonis.

Concordia inuictos facit vniuerſos, qui ſinguli debiles forent.

Vnum nihil, duos plurimùm posse.

Laërtæ genitum, genitum quoque Tydeos vnà,
Hac cera expressit Zenalis apta manus.
Viribus hic præstat, hic pollet acumine mentis,
Nec tamen alterius non eget alter ope.
Cùm duo coniuncti veniunt, victoria certa est.
Solum mens hominem, dextráve destituit.

Maximis rebus gerendis, robur corporis, prudentia animi indiget: itidem & prudens animus, corporis viribus, & dexteritate opus habet.

Firmiſsima conuelli non poſſe.

Oceanus quamuis fluctus pater excitet omnes:
Danubiúmque omnem barbare Turca bibas.
Non tamen irrumpes perfracto limite: Cæſar
Dum Charlus populis bellica ſigna dabit.
Sic ſacræ quercus firmis radicibus aſtant,
Sicca licet venti concutiant folia.

Hoc Emblema applaudit Carolo V. Imper. Qui Turcas Vienna Auſtraſiæ arcuit.

Spes proxima.

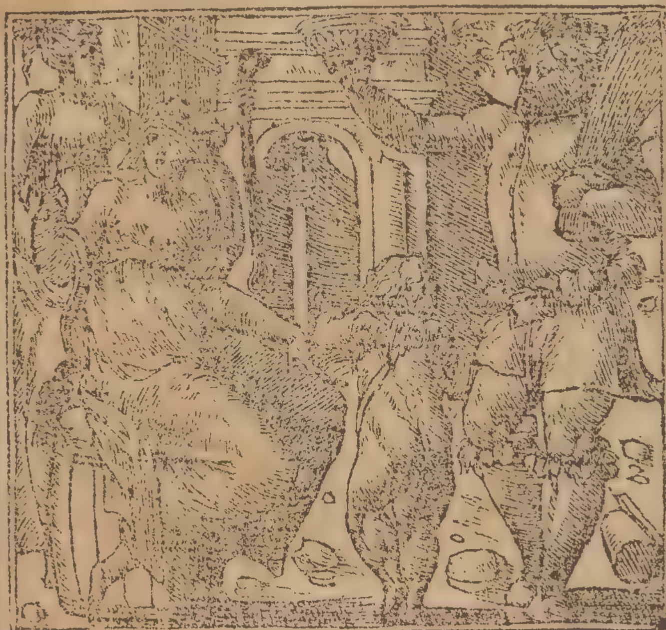

Innumeris agitur respub. nostra procellis,
Et spes venturæ sola salutis adest:
Non secus ac nauis medio circum æquore, venti
Quam rapiunt: salsis iámque fatiscit aquis.
Quòd si Helenæ adueniant lucentia sydera fratres
Amissos animos spes bona restituit.

Metaphora à naui tempestatibus acta, ad Remp. cõiurationibus vexatam, itémque à Dioscurorũ luminibus salutiferis, ad ciuitatum defensores, aut boni Principis, vel Gubernatoris aduentum. Qui Castoris & Pollucis ignes in tempestate gemini apparentes, proximam salutem nautis pollicentur.

In simulachrum Spei.

DIALOGISMVS.

Quæ Dea tam læto suspectans sydera vultu,
Cuius peniculis reddita imago fuit?
Elpidu fecêre manus. Ego nominor illa,
Quæ miseris promptam Spes bona præstat opē.
Cur viridis tibi palla? quòd omnia me duce vernēt.
Quid manibus mortis tela refracta geris?

Quòd viuos ſperare decet, præcido ſepultis.
Cur in dolioli tegmine pigra ſedes?
Sola domi manſi volitantibus vndique noxis,
Aſcræi vt docuit muſa verenda ſenis.
Quæ tibi adeſt volucris? Cornix fidiſſimus oſcen,
Eſt bene cùm nequeat dicere: dicit, Erit.
Qui comites? Bonus euentus, præcepsq; Cupido,
Qui præeunt? Vigilum ſomnia vana vocant.
Quæ tibi iuncta aſtat? Scelerũ Rhamnuſia vindex,
Scilicet vt ſperes nil niſi quod liceat.

Spei deſcriptio, quæ lætum hominem reddit, aduſque mortem comitatur, nec etiam morte relinquit, quæ vnum eſt calamitoſis ſolatium, nihil non expectat, meliúſque ſemper in craſtinum, & ad votum ſibi ſomnia fingit. In ſumma iucundiſsima eſt, & optima comes niſi cum arrogantior eſt, & immodeſta. Spes namque ambitioſas, & immoderatas vlciſcitur vindex Nemeſis contraria temere, aut nimium ſperantibus.

In dies meliora.

Roſtra nouo mihi ſetigeri ſuis obtulit anno,
Hæcq; cliens ventri xenia (dixit) habe.
Progreditur ſemper, nec retro reſpicit vnquam,
Gramina cum pando proruit ore vorax.
Cura viris eadem eſt, ne ſpes ſublapſa retrorſum
Cedat: & vt melius ſit, quod & vlterius.

Ruſtica cõparatio Porci in paſtu progredientis ad Carolum V. Impe. eiúſque ſymbolon VLTERIVS, quo oſtenditur, Semper in melius procedendum.

Illicitum non ſperandum.

Spes ſimul, & Nemeſis noſtris altaribus adſunt,
Scilicet ut ſperes non niſi quod liceat.

Vltio vanas temerariorum ſpes præſumptas proſequitur.

PVDICITIA.

Porphyrio domini si incestet in ædibus uxor,
Despondetque animum, præq; dolore perit.
Abdita in arcanis naturæ est causa, sit index
Syncera hæc volucris certa pudicitiæ.

VITIA.

In victoriam dolo partam.

Aiacis tumulum lachrymis ego perluo Virtus,
Heu misera albentes dilacerata comas.
Scilicet hoc restabat adhuc, vt iudice Graeco
Vincerer: & causa stet potiore dolus.

A falsis iudicibus peruertitur ius, lachrymantibus frustra bonis viris.

In fraudulentos.

Parua lacerta, atris stellatus corpora guttis
Stellio, qui latébras, & caua busta colit,
Inuidiæ, prauíque doli fert symbola pictus.
Heu nimiùm nuribus cognita zelotypis.
Nam turpi obtegitur faciem lentigine quisquis,
Sit quibus immersus Stellio, vina bibat.
Hinc vindicta frequens decepta pellice vino,
Quam formæ amisso flore relinquit amans.

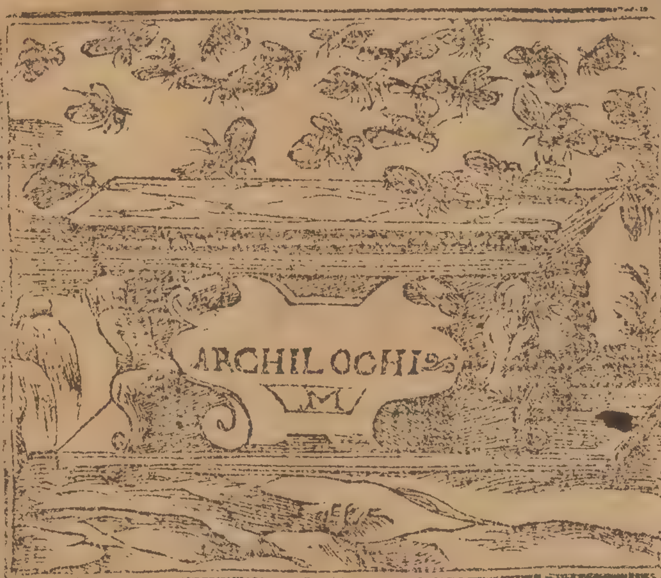
Dolus in suos.

Altilis allectator anas, & cærula pennis
Adsueta ad dominos ire redire suos.
Congeneres cernens volitare per aëra turmas
Garrit: in illarum se recipitque gregem,
Prætensa incautas donec sub retia ducat,
Obstrepit: at captas, conscia at ipsa silet.
Perfida cognato se sanguine polluit ales,
Officiosa aliis, exitiosa suis.

A[illegible] fures in laqueos illectantium [illegible] hæc g[illegible] proditoribus.

Maledicentia.

Archilochi tumulo insculptas de marmore vespas
Esse ferunt, linguæ certa sigilla malæ.

Iambographus Archilochus Græcus Poëta, maledicentissimus, repræsentat quemlibet vel verbo, vel scripto petulantem, cætera inutilem, cuiusmodi sunt vespæ, quæ magno cum murmure acriter pungunt. Cæterum neque mel, neque ceram fingunt.

In receptatores sicariorum.

Latronum furumq́, manus tibi sæua per vrbem
It comes, & diris cincta cohors gladiis.
Atque te mentis generosum prodige censes,
Quòd tua complureis allicit olla malos.
En nouus Actæon, qui postquam cornua sumpsit,
In prædam canibus se dedit ipse suis.

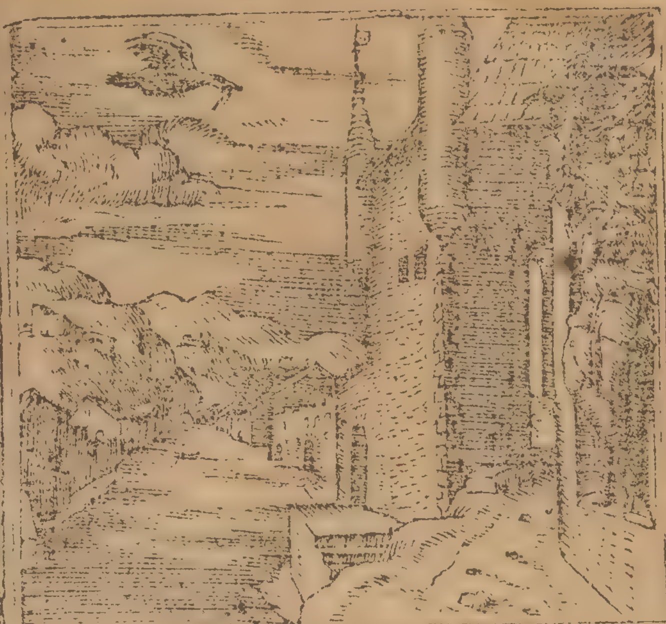
Falsæ nobilitatis affectatores, adulantum, & audaculorum, macherophoron turba stipati sensum hominis perdũt.

In adulatores.

Semper hiat, semper tenuem qua vescitur auram,
Reciprocat Chamæleon,
Et mutat faciem, varios sumitque colores,
Præter rubrum, vel candidum.
Sic & Adulator populari vescitur aura,
Hiánsque cuncta deuorat.
Et solùm mores imitatur principis atros,
Albi, & pudici nescius.

Ei qui ſemel ſua prodegerit, aliena credi non oportere.

Colchidos in gremio nidum quid congeris? eheu
Neſcia cur pullos tam male credis auis?
Dira parens Medea ſuos ſæuiſſima natos
Perdidit, & ſperas parcat vt illa tuis?

Qui malè rem priuatam adminiſtrarit, ei ne publica gubernanda credatur: Exemplo Hirundinis nidificantis in ſinu Medææ, quæ cùm ſuos liberos occiderit, temerè illi ſuos pullos dat cuſtodiendos Hirundo.

Temeritas.

In præceps rapitur, frustra quoque tendit habenas
Auriga: effræni quem vehit oris equus.
Haud facilè huic credas: ratio quẽ nulla gubernat,
Et temerè proprio ducitur arbitrio.

Furor, & rabies.

Ora gerit clypeus rabioſi picta leonis,
Et ſcriptũ in ſummo margine carmen habet:
Hic hominum eſt terror, cuius poſſeſſor Atrida
Talia magnanimus ſigna Agamemno tulit.

Militum immanitatem Sanguinariorum teſtantur, vel ipſa ſcuta, ſæuiſsimarum belluarum imaginibus, crudeliúmque Sententiarum titulis figurata.

In temerarios.

Aspicis aurigam currus Phaëtonta paterni
Igniuomos ausum flectere Solis equos.
Maxima qui postquam terris incendia sparsit,
Est temerè insesso lapsus ab axe miser.
Sic plerique rotis Fortunæ ad sydera Reges
Euecti, ambitio quos iuuenilis agit,
Post magnam humani generis cladémque, suamq́;
Cunctorum pœnas denique dant scelerum.

In eos qui supra vires quicquam audent.

Dum dormit, dulci recreat dum corpora somno,
Sub picea, & clauam cæteráque arma tenet,
Alciden, Pygmæa manus prosternere letho
Posse putat: vires non bene docta suas.
Excitus ipse, velut pulices, sic proterit hostem,
Et sæui implicitum pelle leonis agit.

Cum fortiori non est congrediendum.

Impossibile.

Abluis Æthiopem, quid frustra? ah desine, noctis
Illustrare nigræ nemo potest tenêbras.

Vitia Naturæ siue animi, siue corporis: tolli non possunt.

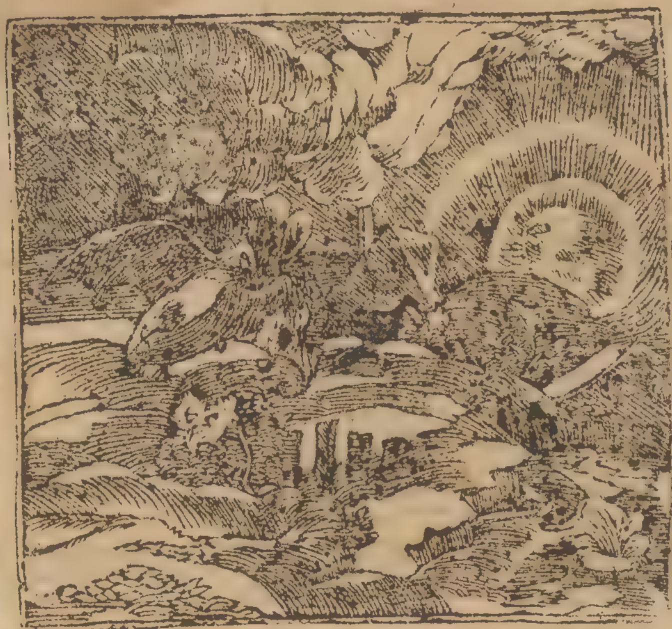
Cuculi.

Ruricolas, agreste genus, plerique cuculos
Cur vocitent, quænam prodita causa fuit?
Vere nouo cantat Coccyx, quo tempore vites
Qui non absoluit, iure notatur iners.
Fert oua in nidos alienos, qualiter ille
Cui thalamum prodit vxor adulterio.

Cuculi (vt vulgus putat) non ii sunt, quorum vxores sunt impudicæ: At contrà qui alienis vxoribus, & thalamis incubūt. Vocabulo nimirum ab auis natura sumpto, qui in Currucæ nido sua oua ponit, ab alia aue fouenda.

Veſpertilio.

Aſſumpſiſſe ſuum volucri ex Meneide nomen,
Socraticum autores Chærephoonta ferunt.
Fuſca viro facies, & ſtridens vocula, tali
Hinc hominem potuit commaculare nota.

ALIVD.

Vespere quæ tantùm volitat, quæ lumine lusca est,
Quæ cùm alas gestet, cætera muris habet;
Ad res diuersas trahitur: mala nomina primũ
Signat: quæ latitant iudiciúmque timent.
Inde & philosophos, qui dum cœlestia quærunt
Caligant oculis, falsáque sola vident.
Tandem & versutos, cùm clàm sectentur vtrũque
Acquirunt neutra qui sibi parte fidem.

Ira.

Alcæam veteres caudam dixêre Leonis,
Qua stimulante iras concipit ille graues.
Lutea cùm surgit bilis, crudescit & atro
Felle dolor, furias excitat indomitas.

Ira rationem deturbat, atque ita hominem mutat in furiosam bestiam quæ sibi ipsi nocet.

In eum qui ſibi ipſi damnum apparat.

Capra lupum non ſpontè, meo nunc vbere lacto,
Quòd malè paſtoris prouida cura iubet.
Creuerit ille ſimul, mea me poſt vbera paſcet.
Improbitas nullo flectitur obſequio.

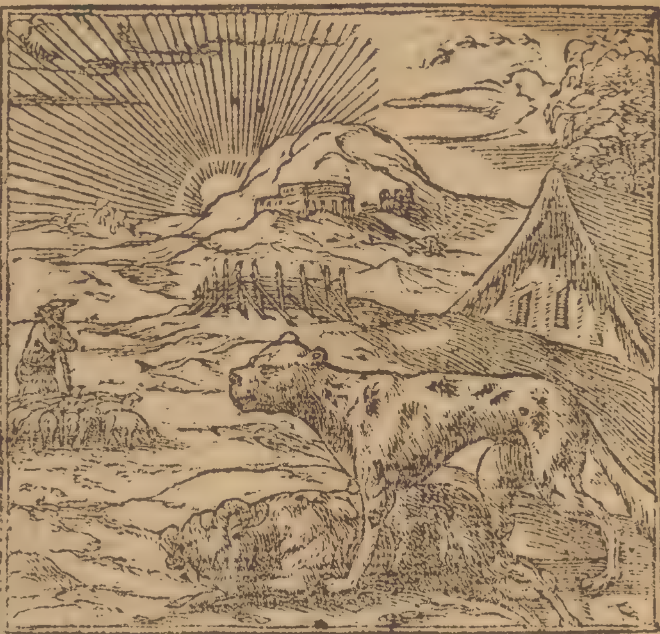
Plerique eos, à quibus perdentur, alunt.

Fatuitas.

Miraris nostro quòd carmine diceris Otus,
Sit vetus à proauis cùm tibi nomen Otho.
Aurita est, similes, & habet ceu noctua plumas,
Saltantémque auceps mancipat aptus auem.
Hinc fatuos, captu & faciles, nos dicimus otos,
Hoc tibi conueniens tu quoque nomen habe.

Obliuio paupertatis parens.

Cùm lupus eſuriens mandit ceruarius eſcam,
Fraq; fame captum deuorat hinnuleum,
Reſpiciat ſi fortè aliò, vel lumina vertat,
Præſentem oblitus quem tenet vngue cibum,
Quæritat incertam (tanta eſt obliuio) prædam.
Qui ſua neglexit ſtultè, aliena petit.

SVPERBIA.

En statuæ statua, & ductum de marmore marmor,
Se conferre deis ausa procax Niobe.
Est vitium muliebre superbia, & arguit oris
Duritiem, ac sensus, qualis inest lapidi.

Thebarum regina Niobe ob peruicacem superbiam mutata in duram è saxo statuam, sub figmento tegit potentum mulierum superbiam, tyrannidē, duritiem inflexā & frigiditatem implacabilē ϗ τὴν ἀναίσθησιν qualis est in rigēti saxo.

Impudentia.

ube tenus mulier, succincta latrantibus infrà
Monstrorum catulis, Scylla biformis erat.
Monstra putantur auarities, audacia, raptus,
At Scylla est nullus cui sit in ore pudor.

Scylla monstro, aut rupe in mari, suprà ore virgineo, infrà caninis baubantum capitibus, notatur externa viri, vel fœminæ forma decora, quæ intus tribus est caninis rabida vitiis, Inuidia, Rapina, & improba audacia atque impudentia.

Φιλαυτία.

Quòd nimium tua forma tibi Narciſſe placebat,
In florem, & noti eſt verſa ſtuporis olus,
Ingenij eſt marcor cladéſque Philautia, doctos
Quæ peſſum plures dátque dedítque viros.
Qui veterũ abiecta methodo, noua dogmata quærũt,
Nílque ſuas præter tradere phantaſias.

Φιλαυτία efficit, vt ſui ipſius admirator, melioribus aliorum operibus relictis, ſua tantùm amet, & probet, ídque non ſine ſuo magno malo, qui florem ſine fructu obtulit.

Garrulitas.

Quid matutinos Progne mihi garrula ſomnos
Rumpis: & obſtrepero Daulias ore canis?
Dignus Epops Tereus, qui maluit enſe putare,
Quàm linguam immodicam ſtirpitùs eruere.

Vt Progne ſtupratore Tereo linguę plectro truncata in garrulam hirundinem verſa fingitur: ſic qui fari minus bene norunt, aut poſſunt: id magis malè affectant, & ſunt ferè loquaciores, cæteríſque obſtrepentes.

INVIDIA.

Squallida vipereas manducans fœmina carnes,
Cuique dolent oculi, quæq; suum cor edit,
Quam macies, & pallor habent, spinosaq; gestat
Tela manu. Talis pingitur inuidia.

Inuidus suis pascitur virulentis cogitationibus, alterius bonũ ægrè videt, seipsum consumit, & lingua pungit maledictis aculeata.

LVXVRIA.

Eruca capripes redimitus tempora Faunus
Immodicæ Veneris ſymbola certa refert.
Eſt eruca ſalax, indéxque libidinis hircus,
Et Satyri Nymphas ſemper amare ſolent.

Hæc libidinis imago ſumpta eſt ab Erucæ herbæ (quæ Venerem ciet) & ſalacis hirci natura: Innuens libidinem in affectu ardere, in actu fœtere.

Luxuriosorum opes.

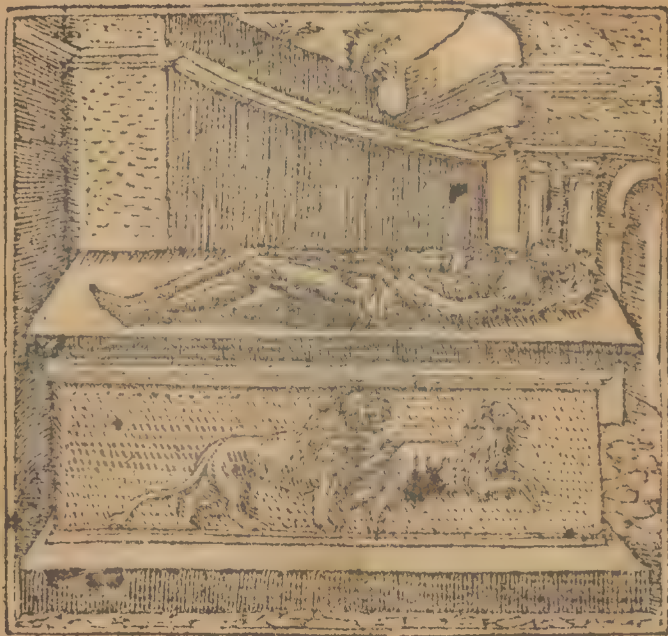

Rupibus aëreis summique crepidine saxi
Immites fructus ficus acerba parit,
Quos corui comedũt, quos deuorat improba cornix,
Qui nihil humanæ commoditatis habent.
Sic fatuorum opibus parasiti, & scorta fruuntur:
Et nulla iustos vtilitate iuuant.

Stultorum diuitum opibus fruuntur tantùm improbi, lenones, meretrices, & adulatores.

Tumulus meretricis.

Διαλογιστικῶς.

Quis tumulus? Cuia vrna? Ephyrææ eſt Laidos ah, nō
Erubuit tantum perdere Parca decus?
Nulla fuit tum forma, illam iam carpſerat ætas,
Iam ſpeculum Veneri cauta dicârat anus.
Quid ſcalptus ſibi vult aries, quem parte leæna
Vnguibus apprehenſum poſteriore tenet?
Non aliter captos quòd & ipſa teneret amantes,
Vir gregis eſt aries, clune tenetur amans.

In amatores [illegible]n.

Villosæ indutus piscator tegmina capræ,
Addidit vt capiti cornua bina suo,
Fallit amatorem stans summo in littore Sargum,
In laqueos simi quem gregis ardor agit.
Capra refert scortum, similis fit Sargus amanti,
Qui miser obscœno captus amore perit.

Hic ridetur iuuenilis amasiorum facilitas, qui in quoduis formæ obiectum, vel capræ etiam laruatæ spectrum exardescunt.

Cauendum à meretricibus.

Sole Satæ Circes tam magna potentia fertur,
Verterit vt multos in noua monstra viros.
Testis equûm domitor Picus, tum Scylla biformis,
Atque Ithaci postquàm vina bibêre sues.
Indicat illustri meretricem nomine Circe,
Et rationem animi perdere, quisquis amat.

A meretricibus efferãtur homines, mutantúrque in belluas, dum scilicet fiunt libidinosi, vt hirci, gulosi vt sues, inuidi & rixosi vt canes, inertes vt asini.

Amuletum Veneris.

Inguina dente fero ſuffoſſum Cypris Adonin
Lactucæ foliis condidit exanimem.
Hinc genitali aruo tantum lactuca reſiſtit,
Quantum eruca ſalax vix ſtimulare poteſt.

Eruca Venerem inflammat, lactuca extinguit: per quas certè herbas contrariæ facultatis, id intelligitur quod temperata victus ratio, libidinis ardorem reſtinguit. quem luxuries & aſotia incendit, & alit.

Inuiolabiles telo Cupidinis.

Ne dirus te vincat amor, neu fœmina mentem
Diripiat magicis artibus ulla tuam:
Bacchica auis præsto tibi motacilla paretur,
Quam quadriradiam circuli in orbe loces:
Ore crucem & cauda, & geminis ut cõplicet alis,
Tale amuletum carminis omnis erit.
Dicitur hoc Veneris signo Pegasæus Iason
Phasiacis lædi non potuisse dolis.

Lasciuia.

PROBLEMA.

Delicias, & molliciem mus creditur albus
Arguere, at ratio non ſat aperta mihi eſt.
An quòd ei naturæ ſalax, & multa libido eſt?
Ornat Romanas an quia pelle nurus?
Sarmaticum murem vocitant plerique Zibellum;
Et celebris ſuaui eſt unguine muſcus Arabs.

Nobilium fœminarum notatur mollities.

DESIDIA.

Desidet in medio Essæus, speculatur & astra,
Subtus & accensam contegit igne facem.
Segnities specie recti, velata cuculo,
Non se, non alios utilitate iuuat.

Religionis falsa species, & vitæ cōtemplatiuæ prætextus, prætenditur inerti otio, quod virtutum lumen extinguit: & vitiis alimenta ministrat.

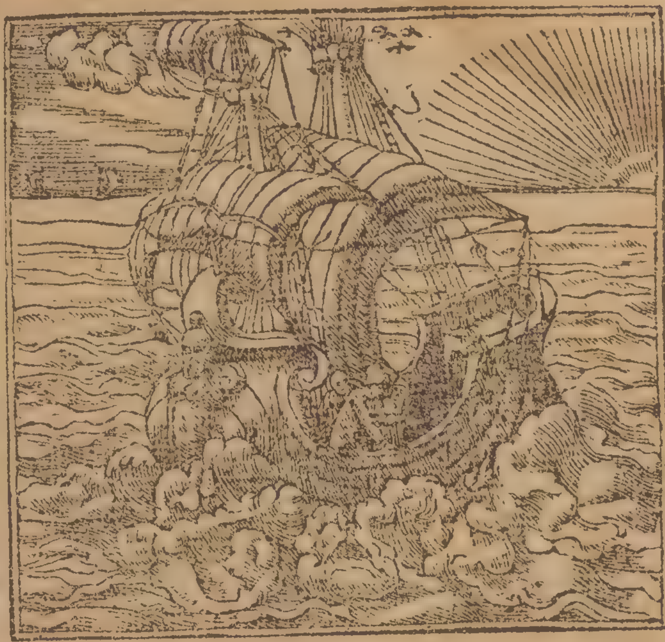
Deſidiam abiiciendam.

Quiſquis iners abeat: nam in chœnice figere ſedem,
Nos prohibent Samij dogmata ſancta ſenis.
Surge igitur, duróque manus adſueſce labori,
Det tibi dimenſos craſtina vt hora cibos.

Linquenda eſt pigritia, quæ quod adeſt aſpicit: & ſequenda Diligentia, quæ quod futurum eſt, proſpicit.

In facilè à virtute descilcentes.

Parua velut limax spreto Remora impete venti,
Remorámque, ratem sistere sola potest.
Sic quosdam ingenio, & virtute ad sidera vectos,
Detinet in medio tramite caussa leuis:
Anxia lis veluti est: vel qui meretricius ardor
Egregiis iuuenes seuocat à studiis.

Modica occasio properãtes ad studia adolescẽtes plerunque retardat: non aliter quàm Remora perexiguum cõchylion, occulta quadam vi naturæ, naues, velis, ventis, & remis impulsas remoratur.

Ignaui.

Ignaui ardeolam stellarum effingere serui
Et studia, & mores fabula prisca fuit.
Quæ famulum Asteriã volucris sumpsisse figuram
Est commenta: fides sit penes historicos.
Degener hic veluti qui ceuet in aëre falco est,
Dictus ab antiquis vatibus ardelio.

Stellata ardeola, aui ceuentis in aëre motus, nullius autem vsus, sui figuratur inutilis seruus, qui non agit, sed satagit. Aut potius aliquis qui omnia profitetur cum nihil sciat, quem veteres Ardelionem vocarunt, qualis Attalus apud Martialem.

AVARITIA.

Heu miſer in medijs ſitiens ſtat Tantalus vndis,
Et poma eſuriens proxima, habere nequit.
Nomine mutato de te id dicetur auare,
Qui, quaſi non habeas, non frueris quod habes.

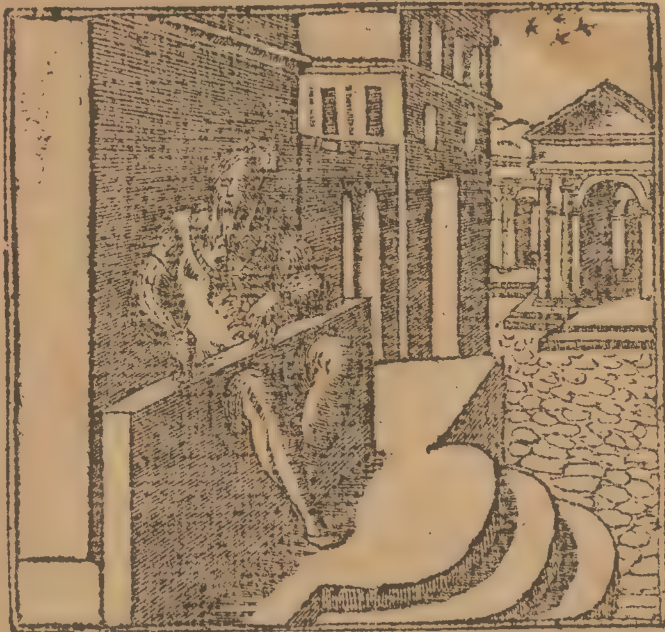
Suos iam in hoc ſeculo patiuntur manes Auari homines, hoc ſupplicio damnati (vt Tantalus) mediis immerſi opibus, ne illis frui poſsint.

In auaros.

Sepitius populos inter ditiſſimus omnes,
Arua ſenex nullus quo magis ampla tenet.
Defraudans geniúmque ſuum, menſáſque paratas,
Nil præter betas, duráque rapa vorat.
Cui ſimilem dicam hunc, inopem quẽ copia reddit?
An ne aſino? Sic eſt: inſtar hic eius habet.
Nanque aſinus dorſo pretioſa opſonia geſtat:
Séque rubo, aut dura carice pauper alit.

In aulicos.

Vana Palatinos quos educat aula clientes,
Dicitur auratis nectere compedibus.

Aulica vita omnium eſt longè miſerrima, & ſeruituti obnoxia. Quam tamen qui ſemel ſubiere, eam aut nũquam, aut ægrè relinquunt, neque ea facilè ſe poſſunt expedire, tanquam captiui regalis luxus admiratione, & magnificentia, ac ſplendore rerum quæ illic cernuntur, earúmque fruitione, aut ſpe fruendarum.

In sordidos.

Quæ rostro (clystere velut) sibi proluit aluum
Ibis, Niliacis cognita littoribus,
Transiit opprobrij in nomen: quo Publius hostem
Naso suum appellat, Battiadésque suum.

Ibis Aegyptiaca auis, immisso in culum rostro, infusáque aqua aluum purgans, clysteris vsum ostendit. Cuius immundæ auis appellatione, obsceni homines notantur, qui turpia verba eructantes, podicem ex ore faciunt.

In diuites publico malo.

Anguillas quisquis captat, si limpida verrat
Flumina, si illimes ausit adire lacus,
Cassus erit: luditque operam: multùm excitet ergo
Si cretæ, & vitreas palmula turbet aquas:
Diues erit. Sic ijs res publica turbida lucro est,
Qui pace, arctati legibus, esuriunt.

In turbulenta aqua piscandum esse iactant magni illi fures, qui impunes de furca non pendent. Quare & ipsi vt plurimum pacis sunt turbatores, & tranquillitatis Principum cum populo, vt in turbido rerum statu, magis tuto, & minus apertè peculari possint.

In auaros, vel quibus melior conditio ab extraneis offertur.

Delphini insidens vada cærula sulcat Arion,
Hócque aures mulcet, frænat & ora sono.
Quàm sit auari hominis, non tā mēs dira ferarū est
Quíque viris rapimur, piscibus eripimur.

Auarus quauis vel terræ, vel maris bellua immanior est: multos etenim mortales per inopiam perire cogit. At bestiæ sæpenumero seruasse homines, & à mortis periculo liberasse memorantur. Vt Delphin ille qui Citharœdum Ariona in pelagus ab hominibus nautis præcipitatum, suo corpore sustentauit, & ad littus euexit.

GVLA.

Curculione gruis tumida vir pingitur aluo,
Qui Laron, aut manibus geſtat Onocrotalum.
Talis forma fuit Dionyſi, & talis Apici,
Et gula quos celebres delicioſa facit.

Lurcones gruis collum optant ſibi, quò diutius gratis cupediarum ſaporibus delectentur, At guloſi voratores prominenti ſunt, & pingui abdomine ventris.

Ocni effigies. De his qui meretricibus donant, quod in bonos vsus verti debeat.

Impiger haud cessat funem contexere sparto,
Humidáque artifici iungere fila manu.
Sed quantum multis vix torquet strenuus horis,
Protinus ignaui ventris asella vorat.
Fœmina iners animal facili congesta marito
Lucra rapit, mundum prodigit inq; suum.

Mulierum in otio desidum, & in compto corporis ornatu, prouentus, reditus, & quæstus profundentium, Mariti rem faciunt vt funarii, nimirum retrogrado ductu.

In paraſitos.

Quos tibi donamus, fluuiales accipe cancros,
Munera conueniunt moribus iſta tuis.
His oculi vigiles, & forfice plurimus ordo
Chelarum armatus, maximáque aluus adeſt.
Sic tibi propenſus ſtat pingui abdomine venter
Pernicéſque pedes, ſpiculáque apta pedi.
Cùm vagus in triuiis menſáq; ſedilibus erras,
Inq; alios mordax ſcommata falſa iacis.

Paruam culinam duobus ganeonibus non ſufficere.

In modicis nihil eſt quod quis lucretur: & vnum
Arbuſtum geminos non alit Erythacos.

ALIVD.

In tenui ſpes nulla lucri eſt: vnóque reſidunt
Arbuſto geminæ non benè Ficedulæ.

In humili ſtatu, conſorti non eſt locus.

Captiuus ob gulam.

Regnatórque penus, mensæq; arrosor herilis
Orstrea mus summis vidit hiulca labris.
Quæ teneram apponens barbam falsa ossa momordit
Ast ea clauserunt tacta repentè domum.
Deprensum & tetro tenuérunt carcere furem,
Semet in obscurum qui dederat tumulum.

Multi se in opulentas domos seruiliter ingerunt lautioris victus ergò. Plerique etiam suum sibi tumulũ dentibus effo liunt præproperam mortem luxu, & gula sibi accersentes.

In garrulum & gulosum.

Voce boat torua, prælargo est gutture, rostrum
Instar habet nasi multiforisque tubæ.
Deformem rabulam, addictum ventrique, gulæq;
Signabit, volucer cùm truo pictus erit.

Hoc emblema per se explicatur. Nẽpe per Onocrotalum auem longo latóque rostro, gutture amplo, clamore asini ruditum referente, figurans hominẽ gulosum, helluonem, voracẽ, clamosum, & rudẽ, cui gula, & podex sint omnia.

DOCTORVM AGNOMINA.

Moris vetusti est, aliqua professoribus
Superadiici cognomina.
Faciles apertósque explicans tantùm locos,
Canon vocatur Curtius.
Reuoluitur qui eodem, & iterátque nimis
Mæander, vt Parisius.
Obscurus & confusus, vt Picus fuit,
Labyrinthus appellabitur.

Nimis breuis, multa amputans, vt Claudius,
Mucronis agnomen feret,
Qui vel columnas voce rumpit, Parpalus,
Dictus truo eſt ſcholaſticis.
Contrà eſt vocatus, tenuis eſſet Albius
Quòd voce, veſpertilio.
At vltimas mutilans colobotes ſyllabas,
Hirundo Craſſus dicitur.
Qui ſurdus aliis, ſolus ipſe vult loqui,
Vt ſturnus in prouerbio eſt.
Hic bleſus, ille raucus, iſte garriens.
Hic ſibilat ceu vipera.
Tumultuatur ille rictu & naribus,
Huic lingua terebellam facit.
Singultit alius, atque tuſſit hæſitans.
Conſpuit alius vt pſecas.
Quàm rebus vitia in humanis agunt,
Tam multa ſurgunt nomina.

NATVRA.

Vis naturæ.

Pana colunt gentes, (naturam hoc dicere rerũ est)
Semicaprũmque hominẽ, semiuirumq; Deum.
Est vir pube tenus, quòd nobis insita virtus
Corde oriens, celsa verticis arce sedet.
Hinc caper est, quia nos natura in secla propagat
Concubitu: vt volucres, squamea, bruta, feras.
Quod commune alijs animantibus, est caper index
Luxuriæ, Venerisq; signáque aperta gerit.
Cordi alij sophiam, alij tribuêre cerebro.
Inferiora modus, nec ratio vlla tenet.

Ars Naturam adiuuans.

Vt sphæræ Fortuna, cubo sic insidet Hermes:
Artibus hic, varijs casibus illa præest.
Aduersus vim Fortunæ est ars facta: sed artis
Cùm fortuna mala est, sæpe requirit opem.
Disce bonas artes igitur studiosa iuuentus,
Quæ certæ secum commoda sortis habent.

Ars, & opificium quæstuarium hominem attollit, prostratum volubilis Fortunę accidentibus, vt morbo, naufragio, incendio, ruina, ludo, & eiusmodi fortuitis casibus.

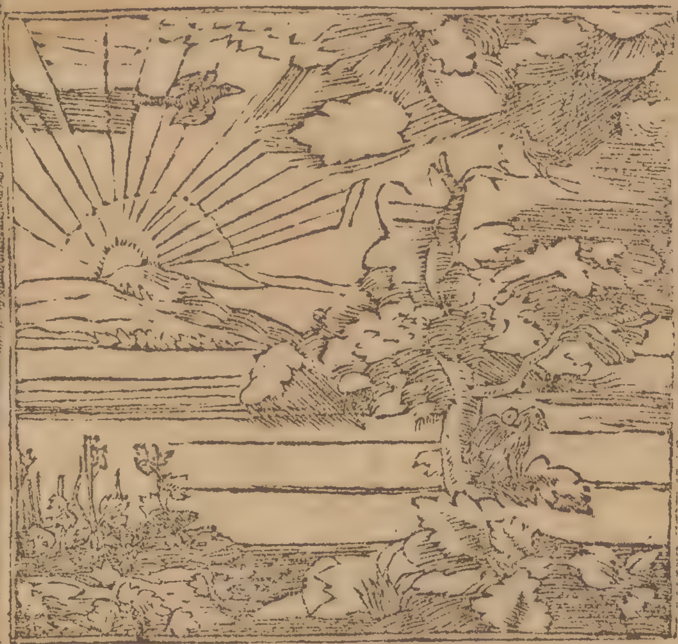
In iuuentam.

Natus vterque Iouis, teneri atq; imberbis vterque,
Quem Latona tulit, quem tulit & Semele,
Salvete æterna ſimul & florete iuuenta,
Numine ſit veſtro quæ diuturna mihi.
Tu vino curas, tu victu dilue morbos,
Vt lento accedat ſera ſeneſta pede.

Phœbus artis medicæ inuentor, Bacchus vini. Cura, & luxus ſenium accelerãt, Diæta Medicinæ pars, luxui medetur. Vinum curas abigit. Ergo vinũ moderatè ſumptũ Iuuentutẽ cõſeruat

In quatuor tempora anni.

Aduenisse hyemem fringilla renuntiat ales,
Ad nos vere nouo garrula hirundo redit.
Indicat æstatem sese expectare cuculus.
Autumno est tantùm cernere ficedulas.

ASTROLOGIA.

Scyphus Neſtoris.

Neſtoreum geminis cratera hunc accipe fundis
Quod grauis argenti maſſa profudit opus.
Claniculi ex auro: ſtant circum quatuor anſæ:
Vnam quamque ſuper fulua columba ſedet.
Solus eum potuit longæuus tollere Neſtor.
Mæonidæ doceas quid ſibi muſa velit?

Est cœlum scyphus ipse: color argenteus illi est,
Aurea sunt cœli sidera clauiculi.
Pleiadas esse putant, quas dixerit ille columbas.
Vmbilici gemini, magna minórque fera est.
Hac Nestor longo sapiens intelligit vsu:
Bella gerunt fortes, callidus astra tenet.

Per Nestoris craterem sic depictum apud Homerum signatur Astronomia, Ars ab longa, & antiqua obseruatione profecta, certissimi consilii scientia, & quæ in rebus arduis plus habet momenti, quàm robusti corporis vires.

Quæ supra nos, nihil ad nos.

Caucasia æternùm pendens in rupe Prometheus
Diripitur sacri præpetis vngue iecur.
Et nollet fecisse hominem: figulósque perosus
Accensam rapto damnat ab igne facem.
Roduntur variis prudentum pectora curis,
Qui cœli affectant scire, deûmq; vices.

Homines plus æquo curiosi, in occulta Philosophia, Astrologia critica, Magia, omnique Mantia, corda, id est, animi roduntur auxiis curis, ac solicitudinibus, arctius arcanæ indagini alligati & altioribus scrutiniis affixi.

In Astrologos.

Icare per ſuperos qui raptus & aëra, donec
In mare præcipitem cera liquata daret,
Nunc te cera eadem, feruénſque exuſcitat ignis,
Exemplo vt doceas dogmata certa tuo.
Aſtrologus caueat quicquam prædicere præceps:
Nam cadet impoſtor, dum ſuper aſtra volat.

Icarus Dædali filius dum altius euolaret pennis ceratis, ac ſole iam nimis propinquo cera liqueſcente ſoluerentur alæ, deplumis in mare corruit. Sic & criticos Aſtrologos altius ingenium eleuantes, nec ſatis conſtante huius matheſeos vanitate, tandem in ludibrium & inopiam dilabuntur.

Qui alta contemplantur cadere.

Dum turdos viſco, pedica dum fallit alaudas,
Et iacta altiuolam figit harundo gruem,
Dipſada non prudens auceps pede perculit: vltrix
Illa mali, emiſſum virus ab ore iacit.
Sic obit, extento qui ſydera reſpicit arcu,
Securus fati, quod iacet ante pedes.

Non vſque adeo ad alta, & procul diſtantia, intendendus eſt animus, quin propinquam, & imminentem, quæ adeſt, fortunam animaduertat.

A M O R.

Potentissimus affectus amor.

Aspice vt inuictus vires auriga leonis,
Expressus gemma pusio vincat amor:
Vtq; manu hac scuticā tenet, hac vt flectit habenas,
Vtq; est in pueri plurimus ore decor.
Dira lues procul esto: feram qui vincere talem
Est potis, à nobis temperet ánne manus?

Amor homini fugiendus, vel ferarum exemplo, quæ vi amoris in furias ruunt, præsertim leo.

Potentia Amoris.

Nudus Amor vide vt ridet, placidúmque tuetur?
Nec faculas, nec quæ cornua flectat, habet.
Altera sed manuum flores gerit, altera piscem,
Scilicet vt terræ iura det, atque mari.

Quæcunque animalia viuunt, aut in terra florulenta, aut in aqua pisculenta, natura dictante, amori in suum genus sunt obnoxia cùm voluptatis, tū generationis gratia. Quare Amor in terra, & in mari regnator est.

Vis Amoris.

Aligerum fulmen fregit Deus aliger, igne
Dum demonstrat uti, est fortior ignis amor.

Amor, plus quàm vis efficit.

Studiosum captum Amore.

Immersus studiis, dicundo & iure peritus,
Et maximus libellio,
Helianiran amat, quantum nec Thracius vnquam
Princeps sororis pellicem.
Pallada cur alio superasti iudice Cypri?
Num sat sub Ida est vincere?

Cùm literarum studiosi, omissis libris, fœminas sectari instituunt, tunc Venus Amorũ Dea, Mineruam scientiæ præsidem superat, tanquã rursus prælata pulchritudine damnatam, Iuuenum assectantiũ (vt olim Alexandri apud Idam) iudicio.

Αντέρως, id eſt, Amor virtutis.

Διαλογιστικῶς.

Dic vbi ſunt incurui arcus? vbi tela Cupido,
Mollia queîs iuuenum figere corda ſoles?
Fax vbi triſtis? vbi pennæ? tres vnde corollas
Fert manus? vnde aliam tempora cincta gerũt?
Haud mihi vulgari eſt, (hoſpes) cũ Cypride quicquã
Vlla voluptatis nos neque forma tulit:
Sed puris hominum ſuccendo mentibus ignes
Diſciplinæ: animos aſtráque ad alta traho.
Quatuor éque ipſa texo virtute corollas,
Quarum quæ Sophiæ eſt, tempora prima tegit.

Ἀντέρως, Amor virtutis, alium Cupidinem superans.

Aligerum, aligeróque inimicum pinxit Amori,
Arcu arcū, atque ignes igne domans Nemesis.
Vt quæ aliis fecit patiatur: at hic puer olim
Intrepidus gestans tela, miser lachrymat.
Ter spuit, inq; sinus imos (res mira) crematur
Igne ignis, furias odit Amoris Amor.

Vt clauus clauo, sic voluptas voluptate pellitur. Proinde qui terrenum libidinis amorem domare velit: alterum cœlestem rerum æternarum vt Sapientiæ, & virtutum amorem concipiat.

Dulcia quandoque amara fieri.

Matre procul licta, paulùm ſeceſſerat infans
Lydius: hunc diræ ſed rapuiſtis apes.
Venerat hic ad vos placidas ratus eſſe volucres,
Cùm nec ita immitis vipera ſæua foret.
Quæ datis ah, dulci ſtimulos pro munere mellis.
Proh dolor, Heu ſine te gratia nulla datur.

Quemadmodũ apes cum melle aculeũ gerit grauiter pungentem: ſic in hoc orbe mortalium nullus eſt voluptatis dulcor, ſine doloris amarore. Nam dolor eſt voluptatis comes.

Ferè ſimile ex Theocrito.

Alueolis dum mella legit, percuſſit Amorem
Furacem mala apes, & ſummis ſpicula liquit
In digitis, tumido gemit at puer anxius vngue.
Et quatit errabundus humum: Venerique dolorē
Indicat, & grauiter queritur, quòd apicula paruū
Ipſa inferre animal tam noxia vulnera poſſit.
Cui ridens Venus, Hanc imitaris tu quoq; dixit,
Nate feram: qui das tot noxia vulnera paruus.

In ſtatuam Amoris.

Quis ſit amor, plures olim cecinêre Poëtæ,
Eius qui vario nomine geſta ferunt.
Conuenit hoc, quòd veſte caret, quòd corpore paruus,
Tela, aláſque ferens, lumina nulla tenet.
Hæc ora, hic habitúſque Dei eſt. Sed dicere tantos
Si licet in vates, falſa ſubeſſe reor.
Eccur nudus agat? diuo quaſi pallia deſint,
Qui cunctas domiti poſſidet orbis opes.

Aut quî quæso niues boreámque euadere nudus,
Alpinam potuit, strictáque prata gelu?
Si puer est, puerúmne vocas qui Nestora vincit?
An nosti Ascræi carmina docta senis?
Inconstans puer, hic obdurans: pectora quæ iam
Tans adyt, nunquam linquere sponte potest.
At pharetras & tela gerit, quid inutile pondus?
An curuare infans cornua dura valet?
Alas curve tenet, quas nescit in æthera ferre?
Inscius in volucrum flectere tela iecur.
Serpit humi, sempérque virûm mortalia corda
Lædit: & haud alas saxeus inde mouet.
Si cæcus, vittámque gerit, quid tænia cæco
Utilis est? ideo num minus ille videt?
Quísve sagittiferum credat, qui lumine captus?
Hic certa, ast cæci spicula vana mouet.
Igneus est aiunt, versátque in pectore flammas.
Cur age viuit adhuc? omnia flamma vorat.
Quinetiam tumidis cur non extinguitur vndis,
Naiadum quoties mollia corda subit?
At tu ne tantis capiare erroribus audi,
Verus quid sit Amor carmina nostra ferent.
Iucundus labor est, lasciua per ocia. signum
Illius est, nigro punica glans clypeo.

In obliuionem patriæ.

Iam dudum missa patria, oblitúsque tuorum,
Quos tibi seu sanguis, siue parauit amor,
Romam habitas: nec cura domũ subit ulla reuerti.
Æternæ tantùm te capit urbis honos.
Sic Ithacûm præmissa manus dulcedine Loti
Liquerat & patriam, liquerat atque ducem.

Vbi bona, ibi patria. Externæ etenim regionis amœnitas patriæ inducit obliuionem. Quemadmodum Vlysſis ſocii cùm ad frugiferam Lothophagorum inſulã perueniſſent: inde nunquam auelli potuere, vt in ſterilẽ ſalebroſámque Ithacã reuerterẽtur.

Sirenes

Abſque alis volucres, & cruribus abſque puellas,
Roſtro abſque & piſces, qui tamen ore canant:
Quis putet eſſe vllos? iungi hæc natura negauit,
Sirenes fieri ſed potuiſſe docent.
Illicitum eſt mulier, quæ in piſcem deſinit atrum,
Plurima quòd ſecum monſtra libido vehit.
Aſpectu, verbis, animi candore, trahuntur,
Parthenope, Ligia, Leucoſiáque viri.
Has muſæ explumant, has atque illudit Vlyſſes.
Scilicet eſt doctis cum meretrice nihil.

Senex puellam amans.

Dum Sophocles (quamuis affecta ætate) puellam
A quæſtu Archippen ad ſua vota trahit,
Allicit & pretio, tulit ægrè inſana iuuentus
Ob zelum, & tali carmine vtrunque notat.
Noctua vt in tumulis, ſuper vtq; cadauera bubo,
Talis apud Sophoclem noſtra puella ſedet.

Tria ſunt hominum vitia, quæ diis, & hominibus valde diſplicere dicuntur. Pauperis ſuperbia, iuuenilis pigritia, & ſenis petulca libido, ea etenim repugnante fortuna, & Natura exiſtunt.

In colores.

Index mœſtitiæ eſt pullus color: vtimur omnes
Hoc habitu, tumulis cùm damus inferias,
At ſynceri animi, & mentis ſtola candida puræ.
Hinc ſyndon ſacris linea grata viris.
Nos ſperare docet viridis. Spes dicitur eſſe
In viridi, quoties irrita retrò cadit.
Eſt cupidis flauus color, eſt & amantibus aptus,
Et ſcortis, & queîs ſpes ſua certa fuit.

At ruber armatos equites exornet amictus,
Indicet & pueros erubuiſſe pudor.
Cæruleus nautas, & qui cœleſtia vates
Attoniti nimia religione petunt.
Vilia ſunt giluis natiuáque vellera birris:
Qualia lignipedes ſtragula habere ſolent.
Quem curæ ingentes cruciant, vel zelus amoris
Creditur hic fulua non malè veſte tegi.
Quiſquis ſorte ſua contentus, ianthina geſtet,
Fortunæ æquanimis tædia quique ferat.
Vt varia eſt natura coloribus in gignendis,
Sic alijs aliud: ſed ſua cuique placent.

FORTVNA.

Virtuti Fortuna comes.

Anguibus implicitis,geminis caduceus alis:
Inter Amalthææ cornua rectus adest.
Pollentes sic mente viros,fandique peritos
Indicat,vt rerum copia multa beet.

Artium & eloquentiæ Deus est Mercurius, Serpens est Sapientia. Caduceus,facundus sermo,qui diserto Sapienti nunquam deest.

Fortuna, Virtutem superans.

Cæsareo postquàm superatus milite, vidit
Ciuili vndantem sanguine Pharsaliam:
Iamiam stricturus moribunda in pectora ferrum,
Audaci hos Brutus protulit ore sonos,
Infelix Virtus & solis prouida verbis,
Fortunam in rebus cur sequeris dominam?

In humanis rebus fortuna plus loci habet, quàm præclara virtus. Quod sanè quotidie sic vsu venire videmus, vt boni viri, fortunatis subiiciantur.

Paupertatem ſummis ingeniis obeſſe,
ne prouehantur.

Dextra tenet lapidē: manus altera ſuſtinet alas.
Vt me pluma leuat: ſic graue mergit onus:
Ingenio poteram ſuperas volitare per arces,
Me niſi paupertas inuida deprimeret.

Non pauci iuuenes felicibus ingeniis maxima exequi poſſent, ſi rem haberent, qui circa minima laborant, cogente inopia.

In occasionem.

Διαλογιστικῶς.

Lysippi hoc opus est, Sycion cui patria. Tu quis?
Cuncta domans capti temporis articulus.
Cur pinnis stas? Vsque rotor. Talaria plantis
Cur retines? Passim me leuis aura rapit.
In dextra est tenuis dic vnde nouacula? Acutum
Omni acie hoc signum me magis esse docet.
Cur in frõte coma? Occurrẽs vt prẽdar. At heus tu
Dic cur pars calua est posterior capitis?
Me semel alipedem si quis permittat abire,
Ne possim apprenso postmodò crine capi.
Tali opifex nos arte, tui causa, edidit hospes.
Vtq; omnes moneam: pergula aperta tenet.

In ſubitum terrorem.

Effuſo cernens fugientes agmine turmas,
Quis mea nunc inflat cornua? Faunus ait.

Exercitibus armatis obueniunt interdũ pauores ſubiti, multitudinem totam conſternantes, nulla exiſtente cauſa terroris manifeſta, niſi incuſſa temerè ſingulis formidine: quos quidem ſubitos terrores Antiqui Panicos dicebant. quòd Pan Deus ſua cornua inflare tunc diceretur, quorũ clangor repentinos illos ſubitóſque pauores in hominum mentes incuteret.

In illaudata laudantes.

Ingentes Galatûm semermi milite turmas,
Spem præter trepidus fuderat Antiochus,
Lucarum cùm sæua boum vis, ira proboscis,
Tum primùm hostiles corripuisset equos.
Ergo trophæa locans Elephantis imagine pinxit,
Insuper & sociis, Occideramus ait,
Bellua seruasset ni nos fœdissima barrus.
Vt superasse iuuat, sic superasse pudet.

In momentaneam felicitatem.

Aëriam propter creuiſſe Cucurbita pinum
Dicitur: & grandi luxuriaſſe coma.
Cùm ramos complexa, ipſumq; egreſſa cacumen,
Se præſtare aliis credidit arboribus.
Cui pinus: Nimiùm breuis eſt hæc gloria. nam te
Protinus aduenient quæ malè perdet hyems.

Gloria rebus fluxis, & caducis innixa, ingloria eſt vanitas, quæ ſtatim in dedecus, & ludibrium delabitur. Vt de forma ſuperbire, quæ protinus defloreſcit, de valetudine, ac diuitiis, quæ ſubitò pereunt, de munere ſtatúve parum firmo, quo mox ſubmoueri quis poſsit.

Ex damno alterius, alterius vtilitas.

Dum ſæuis ruerent in mutua vulnera telis,
Vngue leæna ferox, dente timendus aper,
Accurrit vultur ſpectatum, & prandia captat.
Gloria victoris, præda futura ſua eſt.

Hoc iure dictum videri poſsit de Chriſtianis Principibus inter ſe belligerantibus, & Turcarum tyranno, qui interim ſpectatorem agens, ex mutuis eorum calamitatibus, ſuam auget ditionẽ, in Chriſtianas regiones facilius irrumpens.

Bonis auſpiciis incipiendum.

Auſpiciјs res cœpta malis, bene cedere neſcit.
Felici quæ ſunt omine facta, iuuant.
Quicquid agis, muſtella tibi ſi occurrat, omitte:
Signa malæ hæc ſortis beſtia praua gerit.

Superſtitioſi nihil inauſpicatò aggrediuntur, & ab incepto deſiſtũt, ſi quid obuenerit ominoſum, in cœlo, aut in terra, ſiniſtrum eſſe adfirmantes, occurriſſe Monacho, aut anui mcienti, aut lepori, aut muſtellæ, quam beſtiolam inauſpicatam eſſe libri Augurales aſſeuerant.

Nil reliqui.

Scilicet hoc deerat, post tot mala denique nostris
Locustæ vt raperent, quicquid inesset, agris.
Vidimus innumeras Euro duce tendere turmas,
Qualia non Atylæ, castráve Xerxis erant.
Hæ fœnum, milium, farra omnia consumpserunt,
Spes & in angusto est, stant nisi vota super.

Re omni funditus perdita, nullóque reliquo, siue casu, siue alea, nihil superesse præter desperationẽ, aut voti desiderium.

Malè parta, malè dilabuntur.

Miluus edax, nimiæ quem nausea torserat escæ,
Hei mihi mater, ait, viscera ab ore fluunt:
Illa autem: quid fles? cur hæc tua viscera credas,
Qui rapto viuens sola aliena vomis?

Raptor cùm prodigit, nihil de suo, sed de alieno malè parto profundit. Vnde, minus illi grauis esse debet profusio. Hinc fit vt Tyrãni ferè sint prodigi bonorum, quæ rapina ab aliis extorserunt.

Semper præsto esse infortunia.

Ludebant parili tres olim ætate puellæ
Sortibus: ad Stygias quæ prior iret aquas.
Ast cui iactato malè cesserat alea talo,
Ridebat sortis cæca puella suæ.
Cùm subitò icta caput labente est mortua tecto,
Soluit & audacis debita fata ioci.
Rebus in aduersis mala sors non fallitur: ast in
Faustis, nec precibus, nec locus est manui.

Remedia in arduo, mala in prono esse.

Ætherijs postquàm deiecit sedibus Athen
Iuppiter: heu vexat quàm mala noxa viros?
Euolat hæc pedibus celer, & pernicibus alis,
Intactúmque nihil casibus esse sinit.
Ergo Litæ, proles Iouis, hanc comitantur euntem,
Sarturæ quicquid fecerit illa mali.
Sed quia segnipedes, luscæ, lassæq; senecta,
Nil nisi pòst, longo tempore restituunt.

HONOR.

Ex arduis perpetuum nomen.

Crediderat platani ramis ſua pignora paſſer,
Et bene: ni ſæuo viſa dracone forent.
Glutijt hic pullos omnes, miſerámque parentem
Saxeus, & tali dignus obire nece.
Hæc, niſi mentitur Calchas, monumenta laboris
Sunt longi, cuius fama perennis eat.

Ex literarum studiis immortalitatẽ acquiri.

Neptuni tubicen, cuius pars vltima cetum,
Æquoreum facies indicat esse Deum:
Serpentis medio Triton comprenditur orbe,
Qui caudam inserto mordicus ore tenet.
Fama viros animo insignes, præclaráque gesta
Prosequitur: toto mandat & orbe legi.

Triton Neptuni Tubicen, exauditam eloquentiã, profundámque rerum sciẽtiam designat. Anguis in sese reuolutus, æternitatem. Concha personans, famam, quibus vnà conuenientibus, Aeterna scientiæ & Eloquẽtiæ fama significatur.

Tumulus Ioannis Galeacij Vicecomitis, primi Ducis Mediol.

Pro tumulo pone Italiam, pone arma, Ducéſque,
Et mare, quod geminos mugit adúſque ſinus.
Adde his barbariem conantem irrumpere fruſtrà,
Et mercede emptas in fera bella manus.
Anguiger eſt ſummo ſiſtens in culmine, dicat:
Quis paruis magnam me ſuperimpoſuit?

Optimus ciuis.

Dum iustis patriam Thrasybulus vindicat armis,
Dúmque simultates ponere quémque iubet,
Concors ordo omnis magni instar muneris, illi
Palladiæ sertum frondis habere dedit.
Cinge comã Thrasybule geras hunc solus honorem,
In magna nemo est æmulus vrbe tibi.

Thrasybulus clariss. ciuis propter egregiũ facinus, ab vniuerso populo floribus certatim iactis cõspersus, & Mineruali, olea est coronatus. Cuius agalmate optimus quisque ciuis, suæ Reipub. amantissimus, & qui ab omnibus ametur, & honoretur, dignissimus intelligi potest.

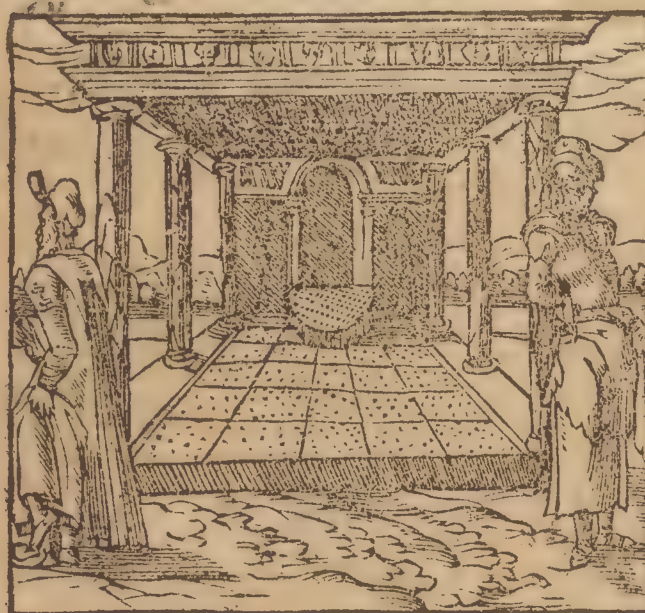
Strenuorum immortale nomen.

Æacidæ tumulum Rhœtæo in littore cernis,
Quem plerunque pedes visitat alba Thetis.
Obtegitur semper viridi lapis hic amarantho,
Quòd nunquàm herois sit moriturus honos.
Hic Graiũ murus, magni nex Hectoris. Haud plus
Debet Mæonide, quàm sibi Mæonides.

Nullus vnquã Heros tanto laudatus est pręconio, quãto Gręcus Achilles ab Homero est commẽdatus, teste vel Alexandro rege laudatissimo. Ex quo nunquam est intermoritura illius fama, quæ designatur purpureo Amaranthi flore, nullis vnquam hybernis rigoribus, coloris viuidi honorem deperdenti.

Nobiles & generosi.

Aurea Cæcropias nectebat fibula veſtes:
Cui coniuncta tenax dentę cicada fuit.
Calceus Arcadico ſuberat cui lunula ritu,
Geſtatur patribus mullea Romulidis:
Indigenas quòd ſe adſererent: hæc ſigna tulerunt
Antiqua illuſtres nobilitate viri.

Duodecim certamina Herculis.

Ἀλληγορικῶς.

Roboris inuicti superat facundia laudes:
Dicta Sophistarum laqueósque resoluit inanes.
Non furor, aut rabies virtute potentior vlla est.
Continuum ob cursum sapienti opulentia cedit.
Spernit auaritiam, nec rapto aut fœnore gaudet.
Vincit, fœmineos spoliátque insignibus actus.

Expurgat sordes, & cultum mentibus addit.
Illicitos odit coitus, abigitque nocentes.
Barbaries, ferităsque dat impia denique pœnam.
Vnius virtus collectos dissipat hostes.
Inuehit in patriam externis bona plurima ab oris.
Docta per ora virũ volat, & non interit vnquam.

Per Herculem Alexicacon (qui vir magnanimus, prudẽs, & eloquẽs fuisse perhibetur) intelligẽda est coniũcta cum sapientia & virtute facũdia, Ac per duodecim, quos exantlasse dicitur labores, κατ' ἀλληγορίαν ea sunt intelligẽda, quæ Emblema explicat.

In nothos.

Herculeos ſpurij ſemper celebretis honores:
Nam veſtri princeps ordinis ille fuit.
Nec prius eſſe Deus potuit, quàm ſugeret infans
Lac, ſibi quod fraudis neſcia Iuno dabat.

Plerique ſpurij extitere viri præſtãtiſsimi, quales propemodum omnes Iouis filij, Romulus, & Iugurtha. At maximè inter cæteros Hercules, qui nunquam in diuorum numerum venire potuiſſet, niſi nouercæ Iunonis dormiẽtis lac exuxiſſet. Quod quidem innuit Spurios haud temerè vnquã ad frugẽ peruenire poſſe, aut ad honores euehi, niſi pro legitimis habeantur, fiantque hæreditariæ ſortis participes.

Imparilitas

Ut ſublime volans tenuem ſecat aëra falco,
Vt paſcuntur humi graculus, anſer, anas:
Sic ſummũ ſcandit ſuper æthera Pindarus ingẽs,
Sic ſcit humi tantùm ſerpere Bacchilydes.

Pindarus nouem lyricorũ princeps ſtylo ſublimi ſcripſit. Bacchilides verò (alioqui dulcis Poëta) humili charactere. Quorum adinuicem collatione, Perſonarum imparilitas in eodem ordine agentium oſtenditur: ſub imagine auium diuerſarum, aut ſublime volantium, aut humi gradientium.

In deſciſcentes.

Quòd ſine egregios turpi maculaueris orſus,
In noxámque tuum verteris officium,
Feciſti, quod capra, ſui mulctraria iactis
Cùm ferit, & proprias calce profundit opes.

Quemadmodum Capra ſepe quam vbere diſtento mulctram impleuit, eandem pede illiſo diffringit, totúmque lac collectum effundit. Sic plerique inſigni aliquo opere ſuſcepto, & feliciter incepto ac propemodũ perfecto, ad extremũ peccãt, notabili aliquo crimine quod egregia principia dehoneſtat. Sicut fecere Tyberius & Nero, in ſuis imperiis, in peius ſemper procedentes.

Aemulatio impar.

Altiuolam miluus comitatur degener harpam,
Et prædæ partem sæpe cadentis habet.
Mullum prosequitur qui spretas sargus ab illo,
Præteritásque auidus deuorat ore dapes.
Sic mecũ Oenocrates agitat deserta studentum
Utitur hoc lippo curia tanquam oculo.

Scriptum videtur hoc Emblema, in quẽpiam Doctorem legum interpretem, Antalciaton, & autem Syndromon, cui auditores tantũ ii fuere quos Alciatus reliquisset. Illum autẽ οἰνοκράτην id est, vinipotentem nomine ad rem confictо appellat. Violentiæ scilicet insimulans.

Albutij ad Alciatum, suadentis, vt de tumultibus Italicis se subducat, & in Gallia profiteatur.

Quæ dedit hos fructus arbor, cœlo aduena nostro,
Venit ab Eoo Persidis axe prius:
Translatu facta est melior: quæ noxia quondam
In patria, hîc nobis dulcia poma gerit.
Fert folium linguæ, fert poma simillima cordi,
Alciate hinc vitam degere disce tuam.
Tu procul à patria in pretio es maiore futurus:
Multùm corde sapis, nec minus ore vales.

PRINCEPS.

Princeps ſubditorum incolumitatem procurans.

Titanij quoties conturbant æquora fratres,
Tum miſeros nautas anchora iacta iuuat.
Hanc pius erga homines Delphin cōplectitur: imis
Tutius vt poſſit figier illa vadis.
Quàm decet hæc memores geſtare inſignia Reges?
Anchora quod nautis, ſe populo eſſe ſuo?

In Senatum boni Principis.

DIALOGISMVS.

Effigies manibus truncæ ante altaria diuûm
Hic resident: quarum lumine capta prior.
Signa Potestatis summæ, Sanctique Senatus
Thebanis fuerunt ista reperta viris.
Cur resident? Quia mente graues decet esse quieta
Iuridicos: animo nec variare leui.
Cur sine sunt manibus? Capiant ne xenia: nec se
Pollicitis flecti muneribúsve sinant.
Cæcus at est princeps. quòd solis auribus, absque
Affectu, constans iussa Senatus agit.

Quod non capit Christus, rapit fiscus.

Exprimit humentes, quas iam madefecerat ante
Spongiolas, cupidi Principis arcta manus.
Prouehit ad summum fures: quos deinde coërcet,
Vertat vt in fiscum quæ malè parta suum.

Principes publicis functionibus, & fisci rationibus eos præficere solẽt, quos acri ingenio solertes & proba natura viros bonos existimant. At ii plerunque auri (quod aceruatim tractant) splendore excæcati, naturã mutãt & regiam gazam depeculantur, aut prouincias expilant.

Opulentia tyranni, paupertas ſubiectorum.

Humani quod ſplen eſt corporis, in populi re
Hoc Cæſar fiſcum dixerat eſſe ſuum.
Splene aucto, reliqui tabeſcunt corporis artus.
Fiſco aucto, arguitur ciuica pauperies.

Consiliarij Principum.

Heroum genitos, & magnum fertur Achillem
In stabulis Chiron erudiisse suis.
Semiferum doctorem, & semiuirum centaurum,
Assideat quisquis regibus, esse decet.
Est fera, dum violat socios, dum proterit hostes:
Estq́; homo, dum simulat se populo esse pium.

Magistri & institutores æquitatis, aut publici boni prætextu, occultè populi substantiam deuorant, quauis fera immaniores.

Principis clementia.

Vesparum quòd nulla vnquam Rex spicula figet:
Quódque aliis duplo corpore maior erit.
Arguet imperium clemens, moderatáq; regna,
Sanctáque iudicibus credita iura bonis.

Vesparum, seu potius apum Rex cæteris in suo genere, & maior & fortior, aculeum tamen & pungentẽ acriter, & venenatũ non habet, vt cæteræ. Sic & bonus Princeps quanto potentior, tantò clementior est, & minus nocens, qualem fuisse constat magnificum illum, & nũquam satis laudatum Iulium Cæsarem, Imperatorem clementissimum.

RESPVBLICA.

Salus publica.

Phœbigena erectis Epidaurius inſidet aris,
Mitis, & immani conditur angue Deus.
Accurrunt ægri, veniátque ſalutifer orant:
Annuit, atque ratas efficit ille preces.

Aeſculapii ſerpẽtis imagine figurata eſt ſalus publica. Quod quidem & verius, & conuenientius dici poſſet de Serpente æneo quem Moſes in deſerto appendit. Cuius aſpectus liberabat à mortis periculo, eos qui ab inflammatis anguibus eſſent prę-morſi. Chriſtum videlicet præfigurando in crucem ſublatum, eundémque verum animarum languentium Aeſculapium.

Respublica liberata.

Cæsaris exitio, ceu libertate recepta,
Hæc ducibus Brutis cusa moneta fuit.
Ensiculi in primis, quãs pileus insuper adstat,
Qualem missa manu seruitia accipiunt.

Brutus partium pro Rep. stantium Imper. in memoriam vindicatæ libertatis à C. Cæsare (quem ipse interfecit) oppressæ numisma cudi fecit altera ex parte signatum pugione Cæsaris cædem notante, altera Pileo, assertam Reip. libertatem indicante. Pileum nanque olim dabatur manumissis; & in libertatem assertis. Quem morem hodie quoque retinet Parisiensis vniuersitas, quæ scholasticis à disciplinæ seruitute, ad Magisterii libertatem transeuntibus Pileum, libertatis notam, honorificè imponit, & zonam seruitutis signum, soluit.

VITA.

In vitam humanam.

Plus solito humanæ nunc defle incommoda vitæ,
Heraclite: scatet pluribus illa malis.
Tu rursus (si quando aliâs) extolle cachinnum
Democrite: illa magis ludicra facta fuit.
Intereà hæc cernẽs meditor, qua denique tecum
Fine fleam, aut tecum quomodo splene iocer.

Ære quandoque salutem redimendam.

Et pedibus segnis, tumida & propendulus aluo,
Hac tamen insidias effugit arte fiber.
Mordicus ipse sibi medicata virilia vellit.
Atque abicit, sese gnarus ob illa peti.
Huius ab exemplo disces non parcere rebus,
Et vitam vt redimas, hostibus æra dare.

Castoris exemplo, qui amputata genitalia (propter quę se appeti intelligit) venatoribus ac canibus relinquit, vt reliquũ corpus illæsum seruet. Admonemur in necessitatis periculo Naturæ aut Fortunæ bonis minimè parcendum esse, quibus carere possimus vita conseruata.

MORS.

Cum laruis non luctandum.

Æacidæ moriens percussu cuspidis Hector,
Qui toties hosteis vicerat ante suos:
Comprimere haud potuit vocē, insultantibus illis,
Dum curru, & pedibus nectere vincla parant.
Distrahite vt libitum est: sic cassi luce leonis
Conuellunt barbam vel timidi lepores.

Pusillanimium Natura est, fortibus victis insultare, quorū in robore ac virtute constantiū, solum aspectum reformidassent.

De morte, & Amore.

Errabat socio Mors iuncta Cupidine. secum
Mors pharétras, paruus tela gerebat Amor.
Diuertêre simul, simul vna & nocte cubárunt,
Cæcus Amor, Mors hoc tempore cæca fuit.
Alter enim alterius malè prouida spicula sūpsit:
Mors aurata, tenet ossea tela puer.
Debuit inde senex qui nunc Acheronticus esse:
Ecce amat, & capiti florea serta parat.
Ast ego mutato quia Amor me perculit arcu,
Deficio: iniiciunt & mihi fata manum.
Parce puer, Mors signa tenens victricia parce.
Fac ego amem: subeat fac Acheronta senex.

In formosam fato præreptam.

Cur puerum Mors ausa dolis es carpere Amorem,
Tela tua vt iaceret, dum propria esse putat?

Deploratio hæc est formosæ cuiusdam præpopera morte extinctæ, ea ætate, qua amoris telo tactam potius fuisse oportuit, idque errore eodem, qui suprà memoratus est.

In mortem præproperam.

Qui teneras forma allexit, torsitq́ puellas,
Pulchrior, & tota nobilis vrbe puer,
Occidit ante diem, nulli mage flendus (Aresti)
Quàm tibi, cui casto iunctus amore fuit.
Ergo illi tumulum tanti monumenta doloris
Astruis: & querulis vocibus astra feris.
Me sine abis dilecte? neque amplius ibimus vnà?
Nec mecum in studiis ocia grata teres?
Sed te terra teget, sed fati, Gorgonis ora,
Delphinésque, tui signa dolenda dabunt.

Terminus.

Quadratum infoditur firmissima tessera saxum,
Stat cirrata super pectore imago tenus,
Et sese nulli profitetur cedere, talis
Terminus est, homines qui scopus unus agit.
Est immota dies, præfixáque tempora fati,
Déque ferunt primis ultima iudicium.

Nulli cedit Terminus.

Opulenti hæreditas.

Patroclum falsis rapiunt hinc Troës in armis,
Hinc socij, atque omnis turba Pelasga vetat.
Obtinet exuuias Hector, Græcique cadauer.
Hæc fabella agitur, cùm vir opimus obit.
Maxima rixa oritur, tandẽ sed transigit hæres,
Et coruis aliquid, vulturiisque sinit.

Diuitis mortui, & falsis fortunę bonis (quæ sua non erant) instructi, Hæres spolium successionis inuadit. Partem litigatores sibi arripiunt. Sacerdotes Cadauer, & funeris impẽsas habent.

AMICITIA.

Amicitia etiam poſt mortem durans.

Arentem ſenio, nudam quoq; frondibus vlmum
Complexa eſt viridi vitis opaca coma.
Agnoſcitque vices naturæ: & grata parenti
Officij reddit mutua iura ſuo:
Exemploque monet, tales nos quærere amicos,
Quos neque diſiungat fœdere ſumma dies.

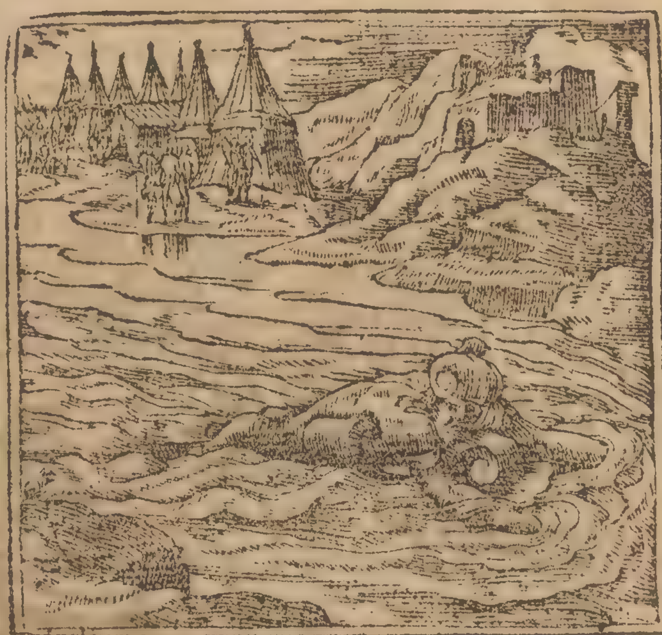
Mutuum auxilium.

Loripedem ſublatum humeris fert lumine captus:
Et ſocij hæc oculis munera retribuit.
Quo caret alteruter, concors ſic præſtat vtérque,
Mutuat hic oculos, mutuat ille pedes.

Natura (quæ nihil aliud eſt quàm Dei prouidentia) vni tribuit quod alteri ademit, ad hoc ſcilicet, vt homines hominum auxilio egentes, congregarentur, & conuenirẽt in familias, pagos, vrbes, ciuitates & regna, vt homo animal eſt ſociabile.

Auxilium nunquàm deficiens.

Bina pericla vnis effugi sedulus armis,
Cùm premerérque solo, cùm premerérque salo.
Incolumem ex acie clypeus me præstitit, idem
Naufragum apprensus littora adusque tulit.

Scutum bellicum olim tantæ amplitudinis erat, vt totum hominem tegeret, & à telis omni ex parte defenderet. Ad hæc conuexa eius parte, corpus sustentante flumen tranari posset. Vt fecit Alexander, alioqui nandi imperitus. Cuius quidem scuti militaris imagine: verus designatur amicus, nusquam in quocunque periculo deficiens, & in omni rerum discrimine auxiliator.

Gratiæ.

Tres Charites Veneri aſſiſtunt, dominamq́; ſequũtur,
Hincque voluptates, atque alimenta parant.
Lætitiam Euphroſyne, ſpecioſum Aglaia nitorem,
Suadela eſt Pithus, blandus & ore lepos.
Cur nudæ? mentis quoniam candore venuſtas
Conſtat, & eximia ſimplicitate placet.

An quia nil referunt ingrati: atq; arcula inanis,
Est charitum? qui dat munera, nudus eget.
Addita cur nuper pedibus talaria? bis dat
Qui citò dat, minimi gratia tarda pretij est.
Implicitis vlnis cur vertitur altera? gratus
Fœnerat. huic remanent vna abeunte duæ.
Iuppiter ijs genitor, cœli de semine diuas
Omnibus acceptas edidit Eurynome.

Lætitia, Pulchritudo, & Suauiloquentia, tres sunt Gratiæ, neminem non ad sui amorem allicientes, quas nudas esse oportet citra simulationem, promptas & celeres, ad obsequium, mutuo amore, ac benigna liberalitate coniun ctas, ex bonis ingeniis ortas, & denique omnibus gratas.

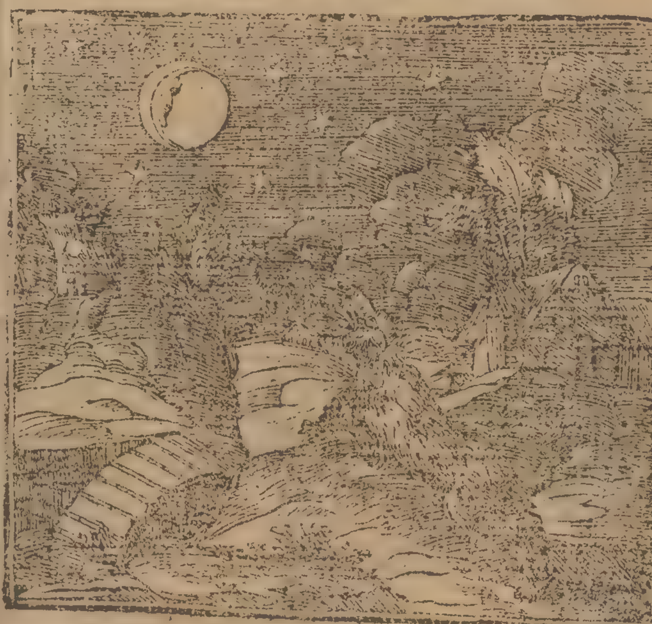
HOSTILITAS.

In detractores.

Audent flagriferi matulæ, stupidique magistri
Bilem in me impuri pectoris euomere:
Quid faciã? reddamne vices? sed nonne cicadam
Ala una obstreperam corripuisse ferar?
Quid prodest muscas operosis pellere flabris?
Negligere est satius, perdere quod nequeas.

Inanis impetus.

Lunarem noctu (vt speculũ) canis inspicit orbẽ:
Séque videns, alium credit inesse canem,
Et latrat: sed frustra, agitur vox irrita ventis,
Et peragit cursus surda Diana suos.

Vt frustrà canes lunæ allatrant, quã mordere non possunt. Sic oblocutores, inuidi vt canes in cassum magno alicui & excelso viro detrahũt, cui nihil malefacere queant, & quorum maledicta ipse haud audire dignatus, suarum virtutum cursum prosequitur.

Aliquid mali propter vicinum malum.

Προσωποποιΐα.

Raptabat torrens ollas, quarum vna metallo,
Altera erat figuli terrea facta manu.
Hanc igitur rogat illa: velit sibi proxima ferri:
Iuncta vt præcipites vtraque sistat aquas.
Cui lutea, Haud nobis tua sunt commercia curæ,
Ne mihi proximitas hæc mala multa ferat.
Nam seu te nobis, seu nos tibi conferat vnda:
Ipsa ego te fragilis sospite sola terar.

In eum qui truculentia suorum perierit.

PROSOPOPEIA.

Delphinem inuitum me in littora compulit æstus,
Exemplum infido quanta pericla mari.
Nam si nec propriis Neptunus parcit alumnis,
Quis tutos homines nauibus esse putet?

Si à nostris prodimur, quibus fidendum.

Εχθρῶν ἄδωρα δῶρα, In dona hoſtium.

Bellorum cæpiſſe ferunt monumenta viciſſim
Scutiferum Aiacem, Hectoráque Iliacum,
Balthea Priamides, rigidum Thelamonius enſem,
Inſtrumenta ſuæ cœpit vtérque necis.
Enſis enim Aiacem cõfecit, at Hectora functum
Traxêre Æmoniis cingula nexa rotis.
Sic titulo obſequij, quæ mittunt hoſtibus hoſtes
Munera, venturi præſcia fata ferunt.

A minimis quoque timendum.

Bella gerit Scarabæus, & hostem prouocat vltrò,
Robore & inferior, consilio superat.
Nam plumis aquilæ clàm se neque cognitus abdit,
Hostilem vt nidum summa per astra petat.
Ouáque confodiens, prohibet spem crescere prolis.
Hocque modo illatum dedecus vltus abit.

Nullus est paruus inimicus.

Obnoxia infirmitas.

Pisciculos orata rapit medio æquore sardas,
Ne fugiant pauidæ, summa marisq; petant.
Ast ibi sunt mergis fulicisq; voracibus esca.
Eheu intuta manens vndique debilitas.

Vel poſt mortem formidoloſi.

Cætera muteſcent, coriúmque ſilebit ouillum,
Si confecta lupi tympana pelle ſonent.
Hanc mēbrana ouium ſic exhorreſcit, vel hoſtem,
Exanimis quamuis non ferat exanimem.
Sic cute detracta Giſchas, in tympana verſus,
Bohemos potuit vincere pontifices.

VINDICTA.

Iusta vindicta.

Dum residet Cyclops sinuosi in faucibus antri,
Hæc secum teneras concinit inter oues.
Pascite vos herbas: sociis ego pascar Achiuis,
Postremúmque Vtin viscera nostra ferent.
Audijt hæc Itachus, Cyclopáque lumine cassum
Reddidit. En pœnas vt suus author habet?

Iusta vltio.

Raptabat volucres captũ pede coruus in auras
Scorpion, audaci præmia parta gulæ.
Ast ille infuso sensim per membra veneno,
Raptorem in stygias compulit vltor aquas.
O risu res digna, aliis qui fata parabat,
Ipse perit: propriis succubuitque dolis.

Cũ malus in malũ, aut in peiorẽ quid molitur, seipsum perdit, vt cum gladiator in homicidã incidit, fur in latronẽ, lusor in aleatorẽ, falsarius in veneficũ, fœnerator in auctionatorẽ, aut transfugã, Callidus, in versipellem, impostor in Planum. Coruus quidem malus est. At scorpius nocentior, qui cauda venenata interimit.

Parem delinquentis, & suasoris culpã esse.

Præconem lituo perflantem classica, victrix
Captiuum in tetro carcere turba tenet.
Quæ̃s ille excusat: quòd nec sit strenuus armis,
Vllius aut sæuo læserit ense latus.
Huic illi: Quin ipse magis timidissime peccas,
Quî clangore alios æris in arma cies.

Idipsum est quod in iure legitur. Qui per aliũ facit, per seipsum facere videtur. Proinde crimine in omni, agens & instigans, eodem genere supplicij sunt puniendi.

Alius peccat, alius plectitur.

Arripit vt lapidem catulus, morsúq; fatigat,
Nec percussori mutua damna facit.
Sic plerique sinunt veros elabier hosteis,
Et quos nulla grauat noxia, dente petunt.

Maligno crudelísque animo homines, eos abs quibus malè accipiuntur reformidant, neque cum illis congredi audent. At dolorem suum vlciscuntur in infirmos, & innoxios, abs quibus minimè sunt læsi. Nam (vt ait Suetonius & cõfirmat Comminius) Crudeles homines ferè sunt formidolosi, in supplices sæui, in audaces timidi.

Inſani gladius.

Setigeri medius ſtabat gregis enſifer Aiax,
Cæde ſuum, credens cædere Tantalidas.
Hoſtia ſic tanquam ſus ſuccedanea pœnas
Pro Laërtiade pro caueáque dabat.
Neſcit obeſſe ſuis furor hoſtibus, errat ab ictu,
Conſiliique impos in ſua damna ruit.

Furore & ira (quæ temporaria eſt mania) perciti, ſibi ipſis, plus quam hoſtibus nocent.

P A X.

Turrigeris humeris, dentis quoq; barrus eburni,
Qui ſuperare ferox Martia bella ſolet,
Suppoſuit nunc colla iugo. ſtimuliſque ſubactus,
Cæſareos currus ad pia templa vehit.
Vel fera cognoſcit concordes vndique gentes.
Proiectiſque armis munia pacis obit.

Cæſar triũphans in Capitolium aſcendit, cum Elephãtis quadraginta, ſenos lychnuchos geſtantibus flammantes, & odoratos, in ſignũ pacis, bello partæ. Elephas nãque robore, ac dexteritate præſtãs animal fuit bellicũ. Docili autem manſuetudine, triumphale animal, & pacificum.

Ex bello Pax.

En galea, intrepidus quam miles gesserat: & quæ
Sæpius hostili sparsa cruore fuit.
Parta pace apibus tenuis concessit in vsum
Alueoli: atque fauos grataque mella gerit.
Arma procul iaceant, fas sit tunc sumere bellum:
Quando aliter pacis non potes arte frui.

Res eadé diuersis vsibus potest accõmodari. Nam vt gladius pacem, & iustitiam, sui formidine tuetur. Sic iniuriam, & bellum, audacia & confidétia parit. Proinde interdũ necessarium est bellum, vt inde Pax sequatur. Quod indicat in icone galea, quę bellorum tumultibus caput armat. Pacis temporibus, Aluearij vsum præstat apibus.

Ex pace vbertas.

Grandibus ex ſpicis tenues contexe corollas,
Quas circum alterno palmite vitis eat.
His cōptæ Halciones tranquilli in marmoris vnda
Nidificant, pullos inuolucréſque fouent.
Lætus erit Cereri, Baccho quoq; fertilis annus,
Æquorei ſi rex alitis inſtar erit.

Princeps optimus tutis locis, & cibi & potus copia inſtructis, ſibi ſubiectos homines fouet: tutiſsima eſt regni eius, & ſeculi quo viuit tranquillitas.

Doctos doctis obloqui nefas esse.

Quid rapis heu Progne vocalem sæua Cicadam,
Pignoribúsque tuis fercula dira paras?
Stridula stridentem, vernam verna hospita lædi
Hospitam, & aligeram penniger ales auem?
Ergo abice hanc prædam. nam musica pectora summum est
Alterum ab alterius dente perire nefas.

Eloquentia Fortitudine præstantior.

Arcum leua tenet; rigidam fert dextera clauam,
Contegit & Nemees corpora nuda leo.
Herculis hac igitur facies. non conuenit illud
Quòd vetus & senio tempora cana gerit.
Quid quod lingua illi leuibus traiecta cathenis,
Quãs fissa facileis allicit aure viros?
Anne quòd Alciden lingua non robore Galli
Præstantem, populis iura dedisse ferunt?
Cedunt arma togæ, & quamuis durissima corda
Eloquio pollens ad sua vota trahit.

Facundia difficilis.

Antidotum Ææa medicata in pocula Circes
Mercurium hoc Ithaco fama dedisse fuit.
Moly vocant, id vix radice euellitur atra,
Purpureus: sed flos, lactis & instar habet.
Eloquij candor facundiáque allicit omnes:
Sed multi res est tanta laboris opus.

Per Homericum Moly, herbam radice nigra, flore candido, & purpureo, quod inuentu perdifficile est: Eloquentia venit intelligenda, à principio quidem obscura, mox florens, perspicua & honorata. Inuentu tamē difficilis, nisi felicibus ingeniis, sed quæ omnem superat maliciam, & ipsam habenti, gratiam conciliat.

Antiquissima quæque commentitia.

APOLOGESIS.

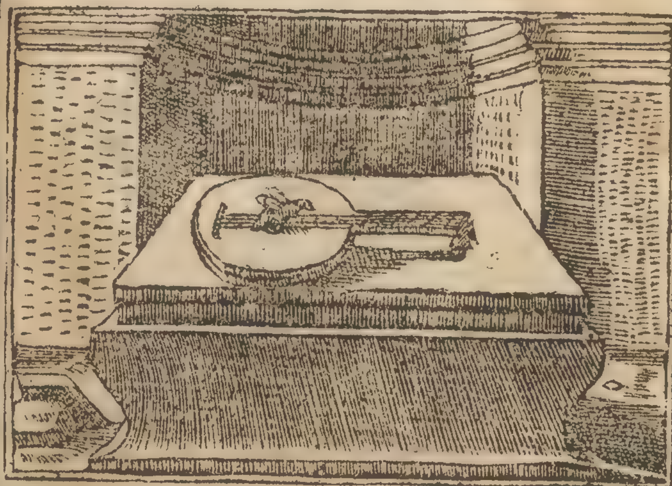
Pellenæe senex, cui forma est histrica, Proteu,
Qui modò membra viri fers, modò membra feri,
Dic age, quæ species ratio te vertit in omnes,
Nulla sit ut vario certa figura tibi?
Signa vetustatis, primæui & præfero secli:
De quo quisque suo somniat arbitrio.

Inſignia Poëtarum.

Gentiles clypeos ſunt qui in Iouis alite geſtant,
Sunt quibus aut Serpens, aut Leo ſigna ferūt.
Dira ſed hæc Vatum fugiant animalia ceras,
Doctáque ſuſtineat ſtemmata pulcher Olor.
Hic Phœbo ſacer, & noſtræ regionis alumnus:
Rex olim, veteres ſeruat adhuc titulos.

Muſicam Dijs curæ eſſe.

Locrenſis poſuit tibi Delphice Phœbe cicadam
Eunomus hanc, palmæ ſigna decora ſuæ.
Certabat plectro Sparthyn commiſſus in hoſtem,
Et percuſſa ſonum pollice fila dabant.
Trita fides rauco cœpit cùm ſtridere bombo,
Legitimum harmonies & vitiare melos,
Tum Citharæ argutans ſuauis ſeſe intulit ales,
Quæ fractam imploret voce cicada fidem.
Quæq; allecta, ſoni ad legem deſcendit ab altis
Saltibus, vt nobis garrula ferret opem.
Ergo tuæ vt firmus ſtet honos (ô ſancte) cicadæ,
Pro cithara hic fidicen æneus ipſe ſedet.

Litera occidit, ſpiritus viuificat.

Vipereos Cadmus dentes vt credidit aruis,
Seuit & Aonio ſemina dira ſolo:
Terrigenûm clypeata cohors exorta virorum eſt,
Hoſtili inter ſe qui cecidêre manu.
Euaſêre quibus monitu Tritonidos armis
Abiectis data pax, dextráque iuncta fuit.
Primus Agenorides elemēta, notásque magiſtris
Tradidit, ijs ſuauem iunxit & harmoniam.
Quorum diſcipulos contraria plurima vexant,
Non niſi Palladia quæ dirimuntur ope.

Dicta septem sapientum.

Hæc habeas: septem Sapientum effingere dicta,
Atque ea picturis qui celebrare velis.
Optimus in rebus modus est (Cleobulus vt inquit)
Hæc trutinæ examen, siue libella docet.
Noscere se Chilon Spartanus quemque iubebat.
Hoc specula in manibus, vtraq; sumpta dabũt.
Quod Periander ait, fræna adde Corinthius iræ:
Pulegium admotum naribus efficiet.

Pittacus at ne quid(dixit)nimis. hæc eadem aiunt,
Contracto qui gith ore liquefaciunt.
Respexisse Solon finem iubet. vltimus agris,
Terminus, haud magno cesserit ipse Ioui.
Heu quàm vera Bias, Est copia magna malorum:
Musmoni insideat effice Sardus eques.
Ne præs esto(Thales dixit)sic illita visco
In laqueos sociam parra, meropsq; trahit.

Hæc sunt Apophthegmata, memorabilésque sentētiæ septem virorum, qui in Græcia sapientes sunt habiti, earúmque rerum imagines per quas figurari possunt: Cleobuli Statera mediocritatem significat: Chilonis speculum, suiipsius cognitionem. Pulegium Periandri iræ moderationem. Pulegium nanque per inferiora bilem purgat, naribus admotum lipothymiæ medetur. Gith Pittaci luxum prohibet. Est etenim Gith semen minutum, quod modicè cibis admixtum dat saporis gratiam: nimium verò necat, aut conuellit. Solonis terminus(cuius ante facta est descriptio)admonet, considerandum esse in omnibus finem, maximè mortis. Sardus eques in Musmone Biantis nota. Malorū multitudinem signat. Sarda enim gens mala malè audit. At Musmon Mulus est è Corsica, non maior capra, cæterum iniquæ mentis bestia. Vtriusque autem magna est copia. Denique Merops illaqueata, quæ cæteras in retia allectat, Thaletis nota dehortatur sponsionem facere. Nam qui vel corpore, vel bonis pro alio sponsor est & se vadem constituit, libertatem sui in seruitutem, & periculum adducit.

IGNORANTIA.

Submouendam ignorantiam. Διαλογισμός.

Quod monstrũ id? Sphinx est. Cur candida virgini (ora
Et volucrum pennas, crura leonis habet?
Hanc faciem assumpsit rerum ignorantia: tanti
Scilicet est triplex causa & origo mali.
Sunt quos ingeniũ leue, sunt quos blanda voluptas,
Sunt & quos faciunt corda superba rudes.
At quibus est notum, quid Delphica littera possit:
Præcipitis monstri guttura dira secant.
Namq; vir ipse, bipesq;, tripesq; & quadrupes idem (est
Primaq; prudentis laurea, nosse virum.

Mentem, non formam plus pollere.

Ingressa vulpes in Choragi pergulam,
Fabrè expolitum inuenit humanum caput,
Sic eleganter fabricatum, vt spiritus
Solùm deesset, cæteris viuisceret.
Id illa cùm sumpsisset in manus, ait:
Hoc quale caput est! sed cerebrum non habet.

Vulpis huius (quæ versutum hominem signat) Apophthegma, in multos torqueri potest: qui faciem quidem hominis extrà, præ se ferentes, intus sensu, & ratione sunt vacui.

Diues indoctus.

Iranat aquas residens precioso in vellere Phrixus
Et flauam impauidus per mare scandit ouem.
Ecquid id est? vir sensu hebeti, sed diuite gaza,
Coniugis aut serui quem regit arbitrium.

Hellespontum Phrixus puer traiecit, in ariete aureo obequitans: quem sessor pro arbitrio dirigit. Aries autem simplicissima est, & stolidissima pecus, bono tamen corporis habitu, & conferto lanæ mollis teguméto. Aurum diuitias, Puer, aut seruitutem aut iuuenilem significat ætatem. Quare Phrixus aurei velleris ariete, Pontum transuectus, aut vxor est, aut seruus, aut Pusio virum, aut Dominum, diuitem quidem, sed stolidum pro arbitrio quocunque velit transferens.

MATRIMONIVM.

In fidem vxoriam.

Ecce puella viro quæ dextra iungitur. Ecce
Vt ſedet: vt catulus luſitat ante pedes?
Hæc fidei eſt ſpecies: Veneris quam ſi educat ardor,
Malorum in læua non malè ramus erit.
Poma etenim Veneris ſunt, ſic Scheneïda vicit
Hippomenes. petijt ſic Galatea virum.

Reuerentiam in matrimonio requiri.

Cùm furit in Venerem, pelagi se in littore sistit
Vipera: & ab stomacho dira venena vomit.
Muraenámque ciens, ingentia sibila tollit,
At subitò amplexus appetit illa viri.
Maxima debetur thalamo reuerentia, coniunx
Alternum debet coniugi & obsequium.

Prudentis serpentis exemplum, qui cum Muraena congressurus prius venenum euomit, ea vero sibilo euocanti paret, & ad eum mox adnatat. Sic & coniugatos oportet cum Amoris connubialis reuerẽtia mutua conuenire, & coire: omni prius affectu malo ex animis eiecto. & simul cum vestimentis deposito.

In fœcunditatem ſibi ipſi damnoſam.

Ludibrium pueris lapides iacientibus, hoc me
In triuio poſuit ruſtica cura nucem:
Quæ laceris ramis perſtrictóque ardua libro,
Certatim fundis per latus omne petor.
Quid ſterili poſſet contingere turpius? eheu
Infelix: fructus in mea damna fero.

Liberorum generatio naturalis quidẽ eſt lætitia, verùm perniciosa, & pœnitenda: quoties parentũ ruinæ, infamiæ, aut mortis ſunt in cauſa. Quemadmodum nucis fructus in cauſa eſt, vt arbor, de qua productus eſt, ſaxis ſudibúſque petatur, ramíque eius diffringantur.

Amor filiorum.

Ante diem vernam boreali cana palumbes
Frigore nidificat, præcoqua & oua fouet:
Mollius & pulli vt iaceant, sibi vellicat alas,
Quēis nuda hyberno deficit ipsa gelu.
Ecquid Colchi pudet, vel te progne improba? mortē
Cùm volucris propriæ prolis amore subit?

Palumbis quæ exclusorũ in hyeme pullorũ gratia fouendorum seipsam deplumat & alget: exẽplum matribus est pietatis, opprobrium verò illis, quæ suos infantulos aut incuria perire sinunt, aut etiam necant, vt Progne, & Medea.

Pietas filiorum in parentes.

Per medios hoſteis patriæ, cùm ferret ab igne
Aeneas humeris dulce parentis onus.
Parcite (dicebat) vobis ſene adorea rapto
Nulla erit: erepto ſed patre ſumma mihi.

Magna certè gloria eſt filio, ei vitam aut reſtituere, aut tueri abs quo vitam acceperit, nempe parenti. Quod laudatiſsimum Aeneæ factum celebratur.

Mulieris famam, non formam, vulgatam esse oportere.

DIALOGISMVS.

Alma Venus, quæ nã hæc facies, quid denotat illa
Testudo, molli quam pede Diua premis?
Me sic effinxit Phidias, sexumq; referri
Fœmineum, nostra iussit ab effigie.
Quodq; manere domi, & tacitas decet esse puellas,
Supposuit pedibus talia signa meis.

In pudoris ſtatuam.

Penelope deſponſa ſequi cupiebat Vlyſſem,
Ni ſecum Icarius mallet habere pater.
Ille Ithacã, hic offert Sparten. manet anxia virgo
Hinc pater, inde viri mutuus vrget amor.
Ergo ſedens velat vultus, obnubit ocellos.
Iſta verecundi ſigna pudoris erant.
Queis ſibi prælatum Icarius cognouit Vlyſſem,
Hocq́ue pudori aram ſchemate conſtituit.

Nupta contagioſo.

Dij meliora pijs (Mezenti) cur age ſic me
Compellas? emptus quòd tibi dote gener,
Gallica, quem ſcabies dira & mentagra perurit:
Hoc eſt quidnam aliud (dic mihi ſaue pater)
Corpora corporibus, quam iungere mortua viuis,
Efferaq; Etruſci facta nouare ducis?

CVPRESSVS.

Indicat effigies metæ, noménque Cupressi
Tractandos parili conditione suos.

ALIVD.

Funesta est arbor, procerũ monumenta Cupressus
Quale Apium plebis, comere fronde solet.

ALIVD.

Pulchra coma est, pulchro digestaq; ordine frõdes
Sed fructus ñullos hæc coma pulchra gerit.

QVERCVS.

Grata Joui est quercus, qui nos seruatq; fouetq;,
Seruanti ciuem querna corona datur.

ALIVD.

Glande aluit veteres, sola nunc proficit vmbra,
Sic quoque sic arbos officiosa Jouis.

Indicat Dei beneficẽtiam eiusmodi esse, vt percepto, consumptóque eius fructu vmbra etiam, & memoria vsum aliquem præstet, vt Mosis, & Prophetarum scripta Euangelium adumbrarunt.

SALIX.

Quòd frugiſperdam ſalicem vocitarit Homerus,
Clitoriis homines moribus adſimilat.

Homerus Poëtarum maximus, Salicem proprio epitheto frugiſperdam dixit, quod fructum nullũ proferat, & in aquis, aut propter aquas proueniat. Per hoc ſignificans hydropotas abſtemios parum frugiferos eſſe, aut corpore aut animo. Tum maximè quod ſalicis ſemen calorem naturalem extinguere, & vim generandi perimere dicatur.

ABIES.

Apta fretis abies in montibus editur altis:
Est & in aduersis maxima commoditas.

PICEA.

At picea emittat nullos quòd ſtirpe ſtolones:
Illius eſt index, qui ſine prole perit.

Picea ab radice ad ſummum nullos de trunco ſtolones producit, hominem ſignificans, qui ſine liberis decedit.

COTONEA.

Poma nouis tribui debere Cydonia nuptis
Dicitur antiquus constituisse Solon.
Grata ori & stomacho cum sint, vt & halitus illis
Sit suauis, blandus manet & ore lepos.

Cydonia mala cor reficiunt, suauem halitum ori inspirant, quæ olim neogamis pro munere oblata de more, admonebãt, vt erga cõiugem, mundo corde, puris affectibus, ore odorato, pudicáque verba, & honestos sermones spiranti forent.

HEDERA.

Haud quaquàm areſcens hederæ eſt arbuſcula, Ciſſo
Quæ puero Bacchum dona dediſſe ferunt:
Errabunda, procax, auratis fulua corymbis,
Exterius viridis, cætera pallor habet.
Hinc aptis vates cingunt ſua tempora ſertis:
Palleſcunt ſtudiis, laus diuturna viret.

ILEX.

Duritie nimia quòd ſeſe rumperet ilex,
Symbola ciuilis ſeditionis habet.

Seditioſi populares duriſsimæ ceruicis, cum vnà cõciliari, & concordes conuenire non poſsint, ob rigidiorem, & nimis pertuicacem naturam ab inuicem ſeparantur, locúmque dant manui Poteſtatis, quæ in eos irrumpens diſgregat, diſperdit, & vltricibus ſuppliciis ad nihilum redigit.

AMYGDALVS.

Cur properans foliјs præmittis amygdale flores?
Odi pupillos præcocis ingenij.

Amygdalus omnium prima floret, & facillimè perit. Sic & præcox ingenium (vt ait Fabius) haud temerè vnquam peruenit ad frugem.

BVXVS.

Perpetuò viridis, crispiq; cacumine buxus,
Vnde est dispar[illegible] fistula facta modis,
Delitiis apta est teneris, & amantibus arbor,
Pallor inest illi, pallet & omnis amans.

Buxus in foliis perenni est virore, in ligno autem exangui pallore, quo tamen tibiæ excauantur harmonicæ ad amatoria carmina, suauiter personanda. Sic & amatores viuaci amoris calore, & iuuenili vigore virēt, biliosis affectibus suffusi pallescunt. Voce autem & sermone sunt blando, ac suaue loquenti.

MORVS.

Serior at Morus nunquàm nisi frigere lapso
Germinat: & sapiens nomina falsa gerit.

Non nisi hyeme præterita Morus germinat extra hyberni rigoris, & gelu periculum. Sic & vir sapiens nullo in negocio præproperè festinat ante tẽpus: nec quidquam periclitatur, sed tuto rem agit. Quare hæc arbor Græco nomine μῶρος dicta videtur ἀντιφραστικῶς; μῶρος enim Græcè, stultus est Latinè, At contrà sapiens videtur, quę florem, & fructum ab hyemis iniuria præseruat.

MALVS MEDICA.

Aurea sunt Veneris poma hæc: incũdus amaror
Indicat, est Græcis sic γλυκύπικρος amor.

Citrus mala fert aureo colore, austero cum dulci sapore, & amaro cortice. Talis & est affectus Amoris, cuius Dea est Venus, aureo ob id malo à Paride donata.

LAVRVS.

Præſcia venturi laurus fert ſigna ſalutis.
Subdita puluillo ſomnia vera facit.

ALIVD.

Debetur Carolo ſuperatis laurea Pœnis:
Victrices ornent talia ſerta comas.

POPVLVS ALBA.

Herculeos crines bicolor quòd populus ornet,
Temporis alternat nóxque, diésque vices.

INDEX EMBLEMATVM IN LOCOS COMMVNES DIGESTORVM.

P 2

Aliud

FINIS.